

Αἱ περιγραφαὶ, αἱ ἀνάλυσεις, ὡς αἱ τοῦ Διδάχτᾶ καὶ τοῦ Προσάρτου, τῶν ἐλαχίστων καὶ ἀγνωστοτέρων τῆς τυπαικὸς καλλονῶν, τῶν βλεφάρων καὶ τῆς ἕριδος τῶν δρθαλμῶν της, τῶν κηλίδων τοῦ δέρματος της, τοῦ ναλώματος τῶν δδόντων της, τῶν φλεβῶν τοῦ στήθους της, τῶν ἐντελεῖῶν τῆς δσφνος της, καὶ δταν συνοδεύωνται ἀκόμη ἀπὸ ἡδυπαθῆ μεταφυσικὴν, χαρακτηρίζουσιν οὐχ ἡτον τὴν ἐπάνοδον τῆς τέχνης εἰς τὰ σπάργανά της.

Οἱ Πραξιτέλης δὲν ἔπεισται εἰς τὴν Ἀφροδίτην του καλλωπίσματα μικρολόγα, φόδα, κυανᾶ ἄνθη καὶ στρουθιοκαμῆλου πτερά, οὔτε τῇ ἐψιμυθίου τὰς παρειάς, οὔτε κατεκάλυπτε μὲν δακτυλίους τὰς χειράς της. Ἀλλὰ τὴν παρίστα γυμνὴν μὲν, σεμνὴν δὲ, καὶ ἐμπρέπουσαν εἰς τὴν φυσικὴν της ἀφέλειαν. Ὁλοι οἱ μιγαλοφυεῖς ἀνδρες ὑπῆρχαν καὶ ἀφελεῖς, δ. Ὁμηρος, δ. Βιργίλιος, δ. Ραχίνας, δ. Σαικεσπεῖρος, δ. Ραφαήλ.

Προσέτι δ' οἱ ἀληθεῖς ποιηταὶ ὑπῆρχαν πάντοτε οὐχ ἥττον ἔξαιστοι λογικοὶ ἢ αὐτοὶ οἱ φιλόσοφοι. Τίς εἶχε βαθυτέραν γγῶσι τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας ἀπὸ τὸν Μολιέρον; τίς περιέγραψε θαυμασιώτερον τὸ θύμος τῆς ἀρετῆς ἀπὸ Κορνήλλου τὸν πρεσβύτερον, τίς ἔψαλε τοὺς στεναγμοὺς τοῦ ἔρωτος ἀληθέστερον τοῦ Ραχίνα; καὶ τίς ποτὲ εἶχε φιλοκαλίαν ἀσφαλεστέραν καὶ νοῦν δρθέτερον τοῦ Βολταίρου; Καὶ μεταξὺ δὲ τῶν συγχρόνων ὑπάρχει πολιτικὸς ἢ δικαστικὸς ἀνήρ ἢ ῥήτωρ ἔχων τὴν κρίσιν δρθέτεραν τοῦ ποιητοῦ Βεραργγέρου; Ἡ ποίησις, ἡ ἀληθής δηλαδὴ ποίησις, εἶναι αὐτὸν τὸ λογικὸν ἔπικοσμούμενον διὰ τῆς φαντασίας καὶ διὰ τοῦ φυθμοῦ.

Ἄλλα, κατὰ δυστυχίαν, τοῦ Κ. Λαμαρτίνου αἱ ποιησίες δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι τοιαῦται. Ἐκέπειτε ἐνίστε, τὸ ἡξένυρο, φωνὰς ὑπερφυεῖς, φωνὰς τῆς ψυχῆς· ἔχει τινὰς ἥχους ἀπροσδοκήτους, κατακλιζούντας τὴν ἀκήνην. Ἀλλὰ καὶ ποίαν σύγχυσιν φαντασία! καὶ πόσους τόνους παραμούσους καὶ ἀσυναρτήτους εἰς τὴν μελῳδίαν του! καὶ πόσην κατάχρησιν περιγραφικῶν μεταθέσεων, μεταφορῶν καὶ χρωμάτων, ἐνῷ σχέδιον, ἐνῷ διάταξις ἐλλείπει παντάπασιν, ἐνῷ λογική, διότι λογική ἀπαιτεῖται καὶ ἐν τῇ ποίησις ὡς καὶ ἀπανταχοῦ, ἀπειρινήν ἐντελῶς. Οἱ Κ. Λαμαρτίνος φαίνεται διόλου λησμονήσας διὰ αἱ λέξεις δὲν εἶναι ίδεα, οὐδὲ διευδαμάς λίθος πολύτιμος, οὐδὲ ἀρμονία εἶναι ἡ σύγκρουσις ἥχων, οὐδὲ ἐπιστήμη ἡ σύγχυσις, οὐδὲ θλίψις ἡ φυσιολογία. Ἀν δ. Κ. Λαμαρτίνος φιλάσῃ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους μετὰ τῶν ἀλλων ποιητῶν τῆς παρακυῆς, καὶ ἀν ἡ γλώσσα μας καταντήσῃ ποτὲ γλώσσα νεκρά, θέλει εἰσθαι αὐτὸς, διὰ τοῦ ὄφους του καὶ τῶν ίδεων του τὸ ἀσυνάρτητον, εἰς τῶν δυσεξηγητότερων συγγραφέων, βάσανος τῶν μαθητῶν καὶ τῶν σχολιαστῶν του καιροῦ ἔκεινον.

Οἱ Κ. Λαμαρτίνος ὡς πολιτικὸς ῥήτωρ ζῆται ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς ποιητικῆς φήμης του. Πάθος καὶ ἐμπνευσιν οὔτε τὸ βλέμμα, οὔτε τὸ σχῆμα, οὔτε ἡ φωνή του δὲν ἔχει. Εἴναι δὲ ἕνρος, βεβιασμένος, ἀποφθεγματικός, ἀπαθής στίλει, ἀλλὰ δὲν θερμαίνει. Εἴναι εὐλαβῆς χωρίς πίστιν, οὐδὲ αἰσθάνεται τὰ ἐντόσθια του κινούμενα, τὰ χειλή του τρέμοντα, καὶ τὸν λόγον του ἐμψυχούμενον, ζῶντα.

Οἱ Κ. Λαμαρτίνος ἀπαγγέλλει, δὲν αὐτοσχεδιάζει. Ἄλλοι εἰς προμεμπλετημένοι οὗτοι λέγοι, οἱ τοὺς αὐτοσχεδιάζους ἐπαγγελόμενοι, δὲν καταψύδονται ὅλοι; Τίς ἡ ἀνάγκη ν' ἀπατῶμεν τοὺς ἀκροστάς, καὶ ν' ἀντιποιώμεθα εὐκολίαν λόγου δταν δὲν μᾶς ἐδόθη; Ἀν ἡ μηγήμη μας αἴφνης ἐνδώσῃ, δυσαρεστούμεν τοὺς ἀ-

κρωμάνους, καὶ θορυβούμενοι δὲν ἔξενρομεν εὔτε εἰδίοι τί ἐλέγομεν.

Αἱ δημηγορίαι τοῦ Κ. Λαμαρτίνου εὔτε τῆς ποιησεως ἔχουσι τὴν φύμικὴν μελαθίαν, εὔτε τὸ ἐλεύθερον, ἀνετον, εὐσταθής καὶ φυσικὸν βάθισμα τοῦ πεζοῦ λόγου. Δὲν δύναται εὔτε βῆμα νὰ προχωρήσῃ χωρὶς δῆλης σκευασίας ἐπιθέτων ἀσκόπων. Ἐπιζητεῖ δὲ ἥχους τὴν ἀκοήν θέλγοντας, καὶ τεχνάσματα προσδίας καὶ εὑφραίνεται, καὶ ἐντέρπεται εἰς εὐφωνικάς καταλήξεις, καὶ καταπνίγεται τὴν ίδεαν του εἰς κατακυρισμὸν τρόπων καὶ μεταφορῶν, καὶ αἱ βουλευτικαὶ του προτάσεις ἀπολήγουσιν ὡς λυρικαὶ ἐπωδαί.

Ἄνεμος ἔξερχεται ἀπὸ τοὺς πεφυσημένους του λόγους, οἵτινες περιθριμβοῦντες τὰ διάτα, δὲν ἀφίνουσι τίποτε εἰς αὐτὰ, εὔτε καὶ ἥχον.

Ἄν διὰ τῶν ἐδρύθυμων σου φράσεων μουσικὴν μόνον προετέθου ν' ἀποτελέσῃς, διατι νὰ μὴν ἀκούσω προτιμώτερον τὸν Ροσσίνην;

Οἱ Κ. Λαμαρτίνος ἔχει πρὸς τοὺς δοκίμους ῥήτορας, διπώς ἡ ῥήτορικὴ ἔχει πρὸς τὴν εὐγλωττίαν.

Ἡ βουλὴ δὲν εἶναι θέατρον, διπὼν ὑποκριταὶ ν' ἀπαγγέλλωσι τετορυευμένα γυμνάσματα καὶ περιέδους στρογγύλας πρὸς τέρψιν τῶν θεατῶν. Ἀντιπρωσωπεύεις τὸν λαὸν, λέγεις ὁμίλει λοιπὸν ὡς θὰ ώμιλει αὐτὸς ὁ λαός, δῆστις καλῶς θὰ ώμιλει. Οἱ Κ. Λαμαρτίνος δύναται διὰ τῆς στίλης τῶν χρωματισμῶν του νὰ καταπλήξῃ τοὺς βουλευτὰς τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ προσκρούει εἰς τῶν εὐαισθητότερων τὴν φιλοκαλίαν· καὶ ἀγνοεῖ ἐπίσης τί ἔστι τὸ λογογραφεῖν, ὡς ἀγνοεῖ δ. Σαταβριάνδος τί ἔστι στιχουργεῖν. Οἱ βουλευτικὸς λόγος ἔχει κανόνας καὶ καλλονὰς ἐντελῶς διαφόρους τῶν καλλονῶν καὶ κανόνων τῆς λυρικῆς συνθέσεως. Τὸ ὑφός ἔκεινον πρέπει νὰ εἶναι φυσικὸν συγχρόνως καὶ ἔντονον, αἱ ίδεαι ἀφελεῖς καὶ υψηλαὶ ἐνταῦθα, καὶ νὰ χωρῶσι καὶ νὰ συμπλέκωνται ἐν ἀκριβεστάτῃ ἀλληλουχίᾳ. Ἐξ ἐναντίας δ. Κ. Λαμαρτίνος εἶναι σχεινοτενής, πλευναστικός, ἀδιθής τὰς ίδεας, ἀσθενής τὴν λογικήν, ἀνεπιδέξιος εἰς τὴν συζήτησιν, ἀνίσχυρος εἰς τὰ συμπεράσματα. Καὶ δημος ὑπάρχουσιν ἀνθρωποι ἐκλαμβάνοντες ὡς εὐγλωττίαν τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος διθυράμβους τούτους. Δικαίως ἐδρέθη δι τὸ πλήρης ἀναρχίας ἐπικρατεῖ περὶ ἡμῖν, διότι οὐ μόνον ἔξελιπεν ἐκ τῆς Γαλλίας ἡ πολιτικὴ ἀρετή, ἀλλὰ συνεξέλιπε καὶ δ.τι ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἶχεν ἐκλείψει, ἔξελιπεν ἡ φιλοκαλία.

•..

ΝΑΥΑΓΙΟΝ.

Εἰς τὰς Μαλδίβας νήσους.

(συνέχεια τῆς φυλλάδ. Γ.)

Ήμεῖς δημηρχόμεθα τὰς ἡμέρας μας ἀθλίας καθήμενοι ἡ κατακεκλιμένοι ἐπὶ τῶν δημοσίων ἐδράνων ἐν καιρῷ θεού καύστωνος, πλανώμενοι δὲ τὸ ἐσπέρας καὶ τὸ πρώτη πέριξ τοῦ χωρίου, καὶ τοιουτορόπων ἐσύροντο αἱ ὥραι μας εἰς τὸ διάστημα τῆς πλέον ἡ μηνιαίας μας φυλακίσεως χωρὶς οὐδεμία περίστασις νὰ διακόψῃ τὴν μονοτονίαν ταύτην, αἴροντες δὲ καθ' ἐν ἐσπέρας δύο Μαλδίβους τρέχοντες διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ ναυοῦ προσέφερον λέξεις τινὰς, αἵτινες ἔφερον δλους τοὺς κατοίκους εἰς κίνησιν ἡθελήσαμεν γρά τοὺς ἀκολουθήσωμεν, ἀλλὰ μᾶς τὸ ἀπέτρεψαν, καὶ ἡμεῖς φυλάτ-

ριον ήν τόσον μικρὸν, ὥστε δὲν ἐδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐμπορικὴν ἔγχειρισιν. Εἶναι πιθανὸν δὲι ἡ φήμη τοῦ ναυαγίου μας ἐφθασε μέχρι τῶν ὥτων τοῦ σουλτάνου καὶ ἑκεῖνος ἐπεμψε διὰ νὰ λάβῃ πληροφορίας περὶ τῶν ναυαγησάντων.

Μόλις κατὰ τὸ μεσογεῖτον ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Τινανδόν· δὸ πλοιάρχος μας εἴχε κατασχεθῆ ὑπὸ βιάσου πυρετοῦ, καὶ αἱ ἀπαιτιώτεραι προσιτήσεις μᾶς ἐκυρίευσαν. Τί θὰ ἐγινώμεθα, ἀν εὑρισκόμεθα ἐγκαταλελειμμένοι εἰς ἡμᾶς μόνον αὐτοὺς ἑκεῖνος ἦν ἡ ψυχὴ ὅλων μας τῶν ἀποφάσεων, καὶ ὁ δὲι τὴν σωτηρίαν μας ἡγήλος του τὸν ἐξέθεσεν εἰς τὰς προσβολὰς θανατηφόρου τῇσι· ἡματοῦ ἐγγνωσθή ἡ ἀσθενεία του, δὸ ἀρχηγὸς τῆς Τινανδός, δὸ γέρων Ὁσὲν ἥλθε μετὰ τῆς συμπαθητικωτέρας προσπαθείας νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ, φέρων μεθ' ἔαυτοῦ ποτὸν συγκείμενον ἐκ πεπέρεως, καρυοφύλλου καὶ λεμονίου. Πολλάκις παρεκίνησε τὸν ἀσθενῆ νὰ πήῃ τὸ ποτὸν τοῦτο, καὶ εἰς ἑκάστην ἀποποίησιν ἐπανελάμβανε θιλιθερῶς ταύτας τὰς λέξεις: Ἀμάρα του μάρα δόστι (ἐγὼ δὸ φίλος σου)· τέλος βλέπων δὲι αἱ περιποίησεις του ἡσαν μάταιαι, ἔχει τὸ ὑγρὸν εἰς τὰς παλάμας του, καὶ δι' αὐτοῦ ἔτριψε τοὺς μήνιγκας καὶ τὸ μέτωπον τοῦ πάσχοντος, προφέρων ἐνταῦθη προσευχὴν συγκειμένην ἐκ παμπόλλων περικοπῶν τοῦ κορανίου· ἡρθικὲς δὲ ἑκάστην περικοπὴν διὰ χαμηλῆς φωνῆς, καὶ ἔπειτα βαθυμήδον ἀνέβαινεν εἰς τὸν ὑψηλότερον τόνον καὶ ἐτελείωνε διὰ στεναγμοῦ βαθέως· ἀπ' ἐναντίας δὲ πάντων τῶν ἔξορκισμῶν τούτων δὸ πυρετὸς ἐφάνη πεισματώδης, καὶ μόλις κατέπαυσε μετὰ εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν φρενητίασιν, ἀφήσας τὸν ἀσθενῆ εἰς ὑπερβολικὴν ἀτονίαν.

Ἡ στάσις μας καθίστατο ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιπονωτέρᾳ· εἰδομεν ἐν τούτοις νὰ γίνωσι πάσαι αἱ ἀναγκαῖαι ἐτοιμασίαι διὰ μεγάλην ἀποδημίαν, καὶ μᾶς ἐκοινωποίησαν ἀπόφασιν ἡ ἐγνωρίζοντος ἵσως καὶ οἱ μυστηρίωδεις ἑκεῖνοι ἀπόστολοι τοῦ σουλτάνου· ἦν δὲ αὐτῇ δὲι ἐμέλλομεν νὰ ἀποχαιρετήσωμεν τὸν ἐπανθῆ παράλια τῆς Τινανδός μᾶς ἐπειδίσασαν εἰς τρία Πρός· τὸ ἐν διοικούμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς νῆσου, ἔφερε τὸν πλοιάρχον καὶ τοὺς ὑπαλλήλους, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων δύο ἔκαστον ἔλαβε τὸ ἡμισυ τῶν ἐπιβατῶν μας· δὸ στολίσκος οὗτος ἀπέπλευσε κατὰ μεσημβρίαν ἀπὸ τοῦ λιμένος, καὶ ὡντὸν ἦν τὸν κατέλαβεν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς νῆσου δόπου εἴχομεν ναυαγῆσην· οἱ νησιῶται φυλάττοντες πάντοτε τὴν συνήθειάν των τοῦ νὰ μὴ μένουν ποτὲ εἰς τὴν Θάλασσαν ἐν καιρῷ νυκτὸς, προσωριμίσθοσαν εἰς τὴν νῆσον ἑκείνην. Ταὶς ἐφεῆς ἡμέρας οὐδὲι λόγος ἐγίνετο πλέον περὶ δόδοις πορίας, καὶ ὅταν ἡρωτῶμεν τὸ αἴτιον αὐτῆς τῆς ἀργοπορίας, μᾶς ἀπεκρίνοντο δὲι οἱ ἀνεμοὶ ἡσαν κακοὶ η δὲι ἦν γαλήνη· ἐδιαζύμεθα νὰ ὑποφέρωμεν καὶ αὐτῇ τὴν νέαν ἐναντιότητα, καὶ περιεμένομεν μεθ' ὑπομονῆς νὰ εὐδοκήσωμεν οἱ δεσπόται μας γὰν διατάξωται νὰ πνεύσῃ δ ἀνεμός, δόποταν αἰργῆς εἰδομεν νὰ παρθησιασθῶμεν· ἐξ Ἐνρωπαιοῖς οὗτοι εἴχον διέλθη τὴν νῆσον, διὰ νὰ δράμωσι πρὸς ἡμᾶς, καταλαπόντες τὴν λέμβον των ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου αἰγαλαῖοῦ· ἦν δὲ ἡ λέμβος των η ἰδία ἑκείνη ἡτοις μᾶς εἴχε προξενήση τόσον ζωηρὰν συγκίνησιν, διτε τὴν εἰδομεν διευθυνμένην πρὸς τὰ συντρίμματα τοῦ Ὅστοῦ· οἱ δὲ παρατάντες ἐνώπιον μας ἡσαν δ ἀντιπλοιάρχος καὶ πέντε ναῦται τοῦ Ἀγγλικοῦ πλοίου Δουΐζα Μούνρο. Οἱ ὑπάλληλος οὗτος μᾶς διηγήθη δλας τὰς περισάσεις τῆς θαλασσοπορίας του· δὸ πλοιάρχος του δὲν εἴχεν ἰδῆ τὰ σημεῖα μας· ἀλλὰ παρατηρήσας τὸ ναυαγῆσαν πλοῖον, κατεβίκτεν εἰς τὴν Θάλασσαν τὴν λέμ-

βον ἦς τὴν διοίκησιν ἔδωκεν εἰς τὸν ἀντιπλοιάρχον τοῦτον καὶ τὸν διέταξε νὰ τὸ ἐπισκεφθῇ· δὸ ἀντιπλοιάρχος ἀφ' οὐδὲι ἐξεπλήρωσε τὴν διαταγὴν, ἀνεγώρησε παρευθὺς, διὰ νὰ προσφέρῃ τοὺς συντρόφους του ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπῆλθεν ἦν νῦν, κατέβαλε κόπους ἀνωφελεῖς, καὶ οἱ ναῦται του εἰς μάτην ἐκυρτοῦντο ἐπὶ τῶν κωπῶν των· λαῖλαψ ἐγερθεὶς μεθ' ὅρμης εἴχε βιάση, φαίνεται, τὴν Δουΐζαν Μούνρο νὰ μακρυθῇ ἀπὸ τῶν κινδυνωδῶν ἐκείνων αἰγαλῶν, διότι τὴν ἐπιοῦσαν δ ἀντιπλοιάρχος εὐρέθη εἰς τὸ πέλαγος, χωρὶς νὰ δέιη τὸ πλοῖον του, ἀλλὰ μόνον μικράς τινας νήσους εἰς τὸν δρίζοντα· ἐφθασε δὲ διὰ κωπηλασίας μεχρι τῶν συντριμμάτων τοῦ Ὅστοῦ ἐφ' ὃν δηῆθε τὴν νύκτα. Τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν διεισύνθη πρὸς τὴν ξηρὰν, φέρων μεθ' ἔαυτοῦ πρόγματά τινα διατωθέντα ἀπὸ τοῦ ναυαγίου, ὡς ἔνα πίθον οίνου καὶ πολλὰ ἀγγεῖα ρίζακης. Προσωριμίσθη δὲ εἰς νησίδιον ἐκτεινόμενον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ἐφ' οὐδὲ δηῆθε τὴν δευτέραν νύκτα, καὶ ἐκεῖθεν ἀποπλεύσας διὰ τὰς μεγάλας νήσους. ἐφθασεν εἰς τὴν Τινανδόν δόπου εὗρε τὰ ἔγνη τῆς διαβάσεως μας, καὶ ἐδηγίας αἵτινες διεύθυνον τὰς συζητήσεις του. Ἡ ἀρξίς τῶν ἔνεων τούτων ἐδύνατο νὰ διαταράξῃ τὴν ἡσυχίαν μας, καὶ ἦν ἐνδεχόμενον νὰ προξενήσουν ἀταξίαν μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν μας. Ἡ ἀνακάλυψί των ἐντὸς τοῦ Ὅστοῦ ἀπεδείκνυε τὴν ἀπιστίαν ἐνδεικνύειν πάλληλων μας, καὶ δ τρόπος καθ' ὃν μετεγειρίζοντο τὰ ποτὰ ἐκεῖνα ἐδικαίωνεν ἡδη τὸ προσορατικὸν τοῦ πλοιάρχου μας. Κατ' εὐτυχίαν οἱ ναῦται μας οὐδὲι λέξιν Ἀγγλικὴν ἐννόσυν, καὶ δ πλοιάρχος μας λαβὼν παρευθὺς ἐπὶ τῶν νεοελλήνων τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν ἦν διετήρησε πάντοτε καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιβατῶν του, τοὺς διέταξε νὰ ἐγχειρίσωσιν εἰς τὸν διάδημαν παρετίμασίαν ἀναχωρήσεως ἔλεπτον, παρετήρουν δὲ παράδοξον ταραχὴν μεταξὺ τῶν νησιωτῶν ἥρχοντο πλοιάρχια πολυάριθμα μετὰ πολυαριθμῶν ἐπιβατῶν καὶ ἐκ τούτου εἰμεθα δπωσοῦν ἀνήσυχοι· ἔκαστος ἡμῶν ἡτοίμαζε τὰ δπλά του, καὶ ἐκρατεῖτο εἰς θέσιν ἀμυντικήν· δ πλοιάρχος μας ἐζήτησεν ἐεήγησην καὶ ἔλαβε τὴν συνήθη ἀπόκρισιν: «Οἱ ἀνεμοὶ δὲν εἰνε καλδος (δυαλὲ εξιανε νὲ)». Συνέλαβεν ἰδέαν μίαν στιγμὴν νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν βίαν· ἔπειτα, συλλογιζόμενος τὰς δλεθρίας συνεπείας τοῦ πρώτου ἐχθρικοῦ κινήματος καὶ ἐνθυμούμενος ἀφ' ἐτέρου μέρους τὴν τόσον γενναίως χορηγηθεῖσαν εἰς ἡμᾶς φιλοξενίαν, πρὸς δὲ καὶ τὰ ἡμερα ἡθη καὶ τὸ δειλὸν πνεῦμα τοῦ λαοῦ ἐκείνου, ἀπεφάσισε νὰ περιμένῃ καὶ νὰ ἐξαντλήσῃ τὰ εἰρηνικά μέσα πρὶν μεταχειρισθῇ τὴν βίαν.

Τὴν ἐπιοῦσαν συνεκροτήθη μεγάλη συνεδρίασις εἰς ἧν προσεκλήθησαν πάντες οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Πρὸς καὶ οἱ ἄλλοι δπωσοῦν ἐν ὑπολήψει Μαλδίσιοι, ἔτι δὲ καὶ δ ἡμέτερος πλοιάρχος, καὶ δ ἀρχηγὸς τῆς Τινανδός δ γέρων Ὅστεν ἀφ' οὐδὲι διεβεβαίωσε τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀφοσίωσί του, παρεκάλεσε τὸν πλοιάρχον νὰ διατάξῃ τοὺς ναῦταις μας καὶ τὰ πυροβόλα των, δμύνων δὲι μετὰ τὴν ἀπόδειξιν ταύτην τῆς πίστεως καὶ τῆς φιλίας δ ἰδιος θὰ διατάξῃ τὴν ἀναχωρήσην. Ο πλοιάρχος στοχασθεὶς δὲι εὐδέν ἐδυνάμεθα νὰ φοηθῶμεν ἀπὸ μέρους ἐκείνων τῶν πτωχῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐτρέμον τόσον βλέποντες τὰ πυροβόλα μας,

ριον ἦν τόσον μικρὸν, ὥστε δὲν ἐδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐμπορικὴν ἔγχειρισιν. Εἶναι πιθανὸν δὲ τὴν φήμη τοῦ ναυαγίου μας ἔφθασε μέχρι τῶν ὅτεων τοῦ σουλτάνου καὶ ἐκεῖνος ἐπεμψε διὰ νὰ λάβῃ πληροφορίας περὶ τῶν ναυαγησάντων.

Μόλις κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἔθασαμεν εἰς τὴν Τινανδόν· δὸς πλοιάρχος μας εἶχε κατασχεθῆ ὑπὸ βιάτου πυρετοῦ, καὶ αἱ ἀπαιτώτεραι προσιτήσεις μᾶς ἐκυρίευσαν. Τί θὰ ἐγινώμεθα, ἀνὴν εὐρισκούμεθα ἐγκαταλειπούμενοι εἰς ἡμέραν μόνον αὐτοὺς· ἐκεῖνος ἦν ἡ ψυχὴ ὅλων μας τῶν ἀποφάσεων, καὶ δὸς διὰ τὴν σινητηρίαν μας ζῆται τοῦ τὸν ἐξέθεσεν εἰς τὰς προσθόλας θανατηφόρους ἥλιου· ἀμαρτία ἐγνώσθη ἡ ἀσθενεία του, δὸς ἀρχηγὸς τῆς Τινανδού, δὸς γέρων Ὁσὲν ἥλθε μετὰ τῆς συμπαθητικωτέρας προσπαθείας νὰ τὸν ἐπισκεψθῇ, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ποτὸν συγκείμενον ἐκ πεπέρεως, καρυοφύλλου καὶ λεμονίου. Πολλάκις παρεκίνησε τὸν ἀσθενῆ νὰ πίῃ τὸ ποτὸν τοῦτο, καὶ εἰς ἑκάστην ἀποποίησην ἐπανελάμβανε θιλερῶς ταύτας τὰς λέξεις: Ἐάμαρα τουμάρα δός τι (ἐγὼ δ φίλος σου)· τέλος βλέπων δὲ αἱ περιποιήσεις του ἡσαν μάταιαι, ἔχυτε τὸν ὑγρὸν εἰς τὰς παλάμας του, καὶ δὲ αὐτοῦ ἔτριψε τοὺς μῆνιγκας καὶ τὸ μέτωπον τοῦ πάσχοντος, προφέρων ἐνταῦθη προσευχὴν συγκειμένην ἐκ παμπόλλων περικοπῶν τοῦ κοραγίου· ἥρχικες δὲ ἑκάστην περικοπὴν διὰ χαμηλῆς φωνῆς, καὶ ἐπειτα βαθυμηδὸν ἀνέβαινεν εἰς τὸν ὑψηλότερον τόνον καὶ ἐτελείωνε διὰ στεναγμοῦ βαθέως· ἀπὸ ἐναντίας δὲ πάντων τῶν ἔξορκισμῶν τούτων δὸς πυρετὸς ἐφάνη πεισματώδης, καὶ μόλις κατέπιε μετὰ εἴκοσι τεσσάρων ὥρῶν φρενητίασιν, ἀφῆται τὸν ἀσθενῆ εἰς ὑπερβολικὴν ἀτονίαν.

Ἡ στάσις μας καθίστατο ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιποντέρᾳ· εἰδόμενον ἐν τούτοις νὰ γίνωσι πάσαι αἱ ἀναγκαῖαι ἐτοιμασίαι διὰ μεγάλην ἀπόδημίαν, καὶ μᾶς ἐκοινωπόήσαν ἀπόφασιν ἦν ἐγνώριζον ίσως καὶ εἰς μυστηριώδεις ἐκεῖνοι ἀπόστολοι τοῦ σουλτάνου· ἦν δὲ αὐτῇ δὴ ἐμέλλομεν νὰ ἀποχαιρετήσωμεν τὰ ἐπαχθῆ παράλια τῆς Τινανδού μᾶς ἐπειδίσασαν εἰς τρία Πρόστιμα· τὸ ἐν διοικούμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς νήσου, ἔφερε τὸν πλοιάρχον καὶ τοὺς ὑπαλλήλους, ἐκ δὲ τῶν ἀλλων δύο ἔκαστον ἔλαβε τὸ ἡμίσιο τῶν ἐπιθαῦμων μας· δὸς στολίσκος οὗτος ἀπέπλευσε κατὰ μεσημβρίαν ἀπὸ τοῦ λιμένος, καὶ ἦν νῦν τὸν κατέλαβεν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς νήσου δόπου εἴχομεν ναυαγήσῃ· εἰς νησιῶται φυλάττοντες πάντοτε τὴν συνήθειάν των νὰ μὴ μένουν ποτὲ εἰς τὴν θάλασσαν ἐν καιρῷ νυκτὸς· προσωριμότηταν εἰς τὴν νήσον ἐκείνην. Τὰς ἐφέξης ἡμέρας οὐδὲ λόγος ἐγίνετο πλέον περὶ δόμοιπορίας, καὶ δταν ἡρωτῶμεν τὸ αἵτιον αὐτῆς τῆς ἀργοπορίας, μᾶς ἀπεκρίνοντο δὺοι οἱ ἄνεμοι ἡσαν κακοὶ ἢ δτι ἦν γαλήνη· ἐδιαζύμεθα νὰ ὑποφέρωμεν καὶ αὐτὴν τὴν νέαν ἐναντίότητα, καὶ περιεμένομεν μεθ' ὑπομονῆς νὰ εὐδοκήσωμεν οἱ δεσπόταις μας νὰ διατάξωσι νὰ πνεύσῃ δ ἀνεμός, ὁπόταν αἰφνίς εἰδόμενον νὰ παρέχησιασθωσιν ἐξ Εὐρωπαῖοι· οὗτοι εἴχον διέλθη τὴν νήσον, διὰ νὰ δράμωσι πρὸς ἡμέρας, καταλιπόντες τὴν λέμβον των ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου αἰγαλοῦ· ἦν δὲ ἡ λέμβος των ἡδία ἐκείνη ἡτοι μᾶς εἶχε προξενήσῃ τόσον ζωηράν συγκίνησιν, δτε τὴν εἰδόμενον διευθυνμένην πρὸς τὰ συντρίμματα τοῦ Ἀετοῦ· οἱ δὲ παραστάντες ἐνώπιον μοσ ἡσαν δ ἀντιπλοίαρχος καὶ πέντε ναῦται τοῦ Ἀγγλικοῦ πλοίου Δουΐζα Μούνρο. Ὁ ὑπάλληλος οὗτος μᾶς δηγήθη ὅλας τὰς περισάσεις τῆς θαλασσοπορίας του δ πλοιάρχος του δὲν εἴχεν διῆται τὰ σημεῖα μας ἀλλὰ παρατηρήσας τὸ ναυαγῆσαν πλοῖον, κατεβίζεται εἰς τὴν θάλασσαν τὴν λέμ-

βον ἦσ τὴν διείκησαν ἔδωκεν εἰς τὸν ἀγτιπλοίαρχον τοῦτον καὶ τὸν διέταξε νὰ τὸ ἐπισκεφθῇ· δ ἀντιπλοίαρχος ἀφ' οὐ ἐξεπλήρωσε τὴν διαταγὴν, ἀνεχώρησε παρευθὺς, διὰ νὰ προφάσῃ τοὺς συντρόφους του ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπῆλθεν ἦν νῦν, κατέβαλε κόπους ἀνωφέλεις, καὶ εἰ ναῦται του εἰς μάτην ἐκυρτοῦντο ἐπὶ τῶν κωπῶν των· λαϊλαψ ἐγερθεὶς μεθ' ὅρμης εἶχε βιάση, φαίνεται, τὴν Δουΐζα Μούνρο νὰ μαρκυρυθῇ ἀπὸ τῶν κινδυνωδῶν ἐκείνων αἰγαλῶν, διότι τὴν ἐπισταν δ ἀντιπλοίαρχος εὑρέθη εἰς τὸ πέλαγος, χωρὶς νὰ ιδῇ τὸ πλοῖον του, ἀλλὰ μόνον μικράς τινας νήσους εἰς τὸν δρίζοντα· ἐφίσας δὲ διὰ κωπηλασίας μέχρι τῶν συντριμμάτων τοῦ Ἀετοῦ ἐφ' ὅν διῆλθε τὴν νύκτα. Τὴν ἐπισταν ἡμέραν διευθύνθη πρὸς τὴν ξηρὰν, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ πράγματά τινα διαταθέντα ἀπὸ τοῦ ναυαγίου, ως ἔνα πίθονον οίνου καὶ πολλὰ ἀγγεῖα βακχῆς. Προσωριμότητα δὲ εἰς νησίδιον ἐκτείνεμενον ἐπὶ τῆς ἐπιφαγείας τῆς θαλάσσης ἐφ' οὗ διῆλθε τὴν δευτέραν νύκτα, καὶ ἐκεῖθεν ἀποπλεύσας διὰ τὰς μεγάλας νήσους, ἐφίσαν εἰς τὴν Τινανδόν δόπου εὗρε τὰ ἔγχη τῆς διαβάσεως μας, καὶ ἐδηγίας αὖτινες διεύθυνον τὰς συζητήσεις του. Ἡ ἀρίξις τῶν ἔξιν τούτων ἐδύνατο νὰ διαταράξῃ τὴν ἡσυχίαν μας, καὶ ἦν ἐνδεχόμενον νὰ προξενήσουν ἀταξίαν μεταξύ τῶν ἐπιβατῶν μας. Ἡ ἀνακάλυψί των ἐγένετο τοῦ Ἀετοῦ ἀπεδείκνυε τὴν ἀπιστίαν ἐνδὸς τῶν ὑπαλλήλων μας, καὶ δ τρόπος καθ' ὅν μετεχειρίζοντο τὰ ποτὰ ἐκείνα ἐδίκαιώνενται ἡδη τὸ προσρατικὸν τοῦ πλοιάρχου μας. Κατ' εὐτυχίαν εἰ ναῦται μας οὐδὲ λέξιν· Ἄγγλικὴν ἐνόσυν, καὶ δ πλοιάρχος μας λαβῶν παρευθὺς ἐπὶ τῶν νεοελθόντων τὴν αὐτὴν ἔξουσίαν ἦ, διετήρησε πάντοτε καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιβατῶν του, τοὺς διέταξε νὰ ἐγχειρίσων εἰς αὐτὸν τὰ ἄπερ ἔφερον ποτὰ. Τὸ μέτρον τοῦτο μας ἔσωσεν ἀπὸ κινδύνους ἐνδεχομένους καὶ μᾶς ἐχορήγησε βοήθημα βέβαιον, διότι δ οίνος διανεμόμενος μετὰ μετριότητος ἐγένετο μεγάλη ἀγακούφισις εἰς τὴν ἀλυσίαν μας.

Ἐν τοσούτῳ αἱ ἡμέραι παρήρχοντο, ἀνεμος σύριος ἔπιεν ἐπὶ τῶν Ιστίων μας, καὶ οὐδὲμιν προετοιμασίαν ἀναχωρήσως ἔβλεπον, παρετήρουν δὲ παράδεξον ταραχὴν μεταξύ τῶν νησιωτῶν· ἤρχοντο πλοιάρχοι πολυάριθμα μετὰ πολυαριθμῶν εἰπιβατῶν καὶ ἐν τούτῳ εἴμεθα δπωσοῦν ἀνήσυχοι· ἔκαστος ἡμῶν ἡτοίμακε τὰ δπλα του, καὶ ἐκρατεῖτο εἰς θέσιν ἀμυντικῆν· δ πλοιάρχος μας ἐζήτησεν ἐξήγησιν καὶ ἔλαβε τὴν συνήθη ἀπόκρισιν: «Ο ἀνεμος δὲν εἴνε καλὸς (δυαλὲ ἔξια νὲ)». Συνέλαβεν ιδέαν μίαν στιγμὴν νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν βίαν· ἐπειτα, συλλογίζομενος τὰς διλειρίας συνεπείας τοῦ πρώτου ἐχθρικοῦ κινήματος καὶ ἐνθυμούμενος ἀφ' ἑτέρου μέρους τὴν τόσον γενναίως χορηγηθεῖσαν εἰς ἡμᾶς φίλοιςειναί, πρὸς δὲ καὶ τὰ ἡμερα ἡθη καὶ τὸ δειλὸν πνεῦμα τοῦ λαοῦ ἐκείνου, ἀπεφάσισε νὰ περιμείνῃ καὶ νὰ ἐξαντλήσῃ τὰ εἰρηνικὰ μέσα πρὶν μεταχειρισθῇ τὴν βίαν.

Τὴν ἐπισταν συνεκροτήθη μεγάλη συνεδρίασις εἰς ἧν προσεκλήθησαν πάντες οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Πρόδρομοι καὶ οἱ ἄλλοι δπωσοῦν ἐν πολλήψιει· Μαλδίβοι, ετί δε καὶ δ ἡμέτερος πλοιάρχος, καὶ δ ἀρχηγὸς τῆς Τινανδού· δ γέρων Ὅσὲν ἀφ' οὐ διεθεβαίσεις τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀφοσίωσιν του, παρεκάλεσε τὸν πλοιάρχον νὰ διατάξῃ τοὺς ναῦτας τηναγκαῖους νὰ κενωσωσι τὰ πυροβόλα των, δμώνων δτι τὴν ἀπόδειξιν ταύτην τῆς πίστεως καὶ τῆς φιλίας δ ἰδίος θὰ διατάξῃ τὴν ἀναχωρησιν. Ο πλοιάρχος στοχασθεῖς δτι οὐδὲν ἐδυνάμεθα νὰ φοηθημεῖν ἀπὸ μέρους εἰκείνων τῶν πτωχῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἔτρεμον τόσον βλέποντες τὰ πυροβόλα μας,

έκενωσεν εἰς τὸν ἀέρα τὰ πιτούλια ἀπερ ἐφόρει εἰς τὴν ζώην του, καὶ ἔπειτα μάκρυνθεὶς μεθ' ἡμῶν κατά τινα βῆματα, διέταξε γενικὸν πυροβολισμὸν, καὶ μετὰ δύο ὥρας εἴχομεν τὰ ἴστια ἀναπεπταμένα. Ἀπας δὲ στολίσκος ἀπέπλευσε συγγρόνως, αἱ μὲν ἡμέτεραι λέμβοι διὰ τὴν νῆσον Μαλῆν, τὴν καθέδραν τοῦ σουλτάνου, καὶ πρωτεύουσαν παντὸς τοῦ ἀρχιπελάγους, αἱ δὲ λοιπαὶ διὰ τὰς διαφέρους ἑκάστη νῆσους τῶν. Αὔρα ἐλαφρὰ πνέουσα ἀπὸ μετημβρίας, μᾶς ὥσεις βραδέως πρὸς ἀθροισμα νήσων ὅρωμένων εἰς τὸν ὄρεις οὐτα. Ἡ νῦν μᾶς κατέλαθεν ἵκανῶς μακρὰν πάσης κατεκομένης γῆς, καὶ τότε εἰς τῶν ἐπιβατῶν ἐβρίσθη εἰς τὴν θάλασσαν, χρατῶν σχονίον δπερ προσῆλωσεν ὑπὸ τὸ διάδωμα εἰς ἀκραν βράχου· ἡ νῦν διηλθεν ἥτυχος, κατὰ δὲ τὴν πρώτην αὐγὴν τῆς ἡμέρας δὲ πλοιάρχος καὶ οἱ ἐπιβάται του ἐβρίψαν τὴν μακρὰν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐξῆλθον εἰς μακρὰν ἕρημον νῆσον διὰ νὰ βράσωσιν ὅρυζαν εἰς ἦν ἐρίνιαν, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, κοκκοκάρυον δπερ ἔδωκεν εἰς αὐγὴν νοστιμωτάτην γεῦσιν.

Ο καιρὸς ἦν λαπρότατος, καὶ ή θέα ἐξετείνετο μακρὰν· διεισθεν ἡμῶν ἡ Τιναγδὸν καὶ οἱ περικυ-
λοῦσσαι αὐτὴν νῆσοι ἐφαίνοντο ὡς ὑπερμέγεθες κά-
νιστρον χλόης ἐν μέσῳ ἀτμοῦ διαφανοῦς καὶ κυανο-
λεύκου· ἔμπροσθεν ἐφαίνετο ἡ νῆσος Σουαδίην κατὰ
τὸ μέσον τῶν πολυαριθμων νήσων τῶν διεσπαρμέ-
νων κυκλοτερῶς περὶ αὐτὴν, καὶ δόπταν τὸ ιστίον
ἐγεψύχωσε τὴν λέμβον, αἱ δύω αὗται εἰκόνες ἐφάνη-
σαν ὡς νὰ ἐνεψυχώθησαν ἀρ' ἔσωτῶν· ή μία ἐφευ-
γεν, ή ἄλλη προέβανε κατ' ἀναλογίαν τῆς ταχύ-
τητος τῆς πορείας μας. Μετ' οὐ πολὺ ἐφθάσαμεν τὰς
πρώτας γαίας αἰτίνες ὠλίσθαινον, σύτως εἰπεῖν, παρὰ
τὸ πλοῖον μας. καὶ ἐνίστε ἐπληστάζομεν εἰς αὐτὰς
τοσοῦτον ὥστε τὰ ιστία μας ἐπέψυχον τὰ δένδρα τῆς
παραλίας. Τὸ συνέχεστερον τὰ δένδρα ταῦτα παρί-
στων σῶμα πυκνὸν καὶ ἀδιαπέραστον, ἀλλ' ἐνίστε
ἐκεῖνος δ φυτικὸς τοῖχος ἡνοίγετο ὡς θυρὶς, καὶ τὸ
βλέμμα ἐπλανᾶτο τότε εἰς χιλίους ἑλιγμοὺς, ή ἀνε-
παύστο εἰς τὰ μυστηριωδέστερα ἀδυτα. Ἐφαίνετο δ'
ἐνίστε καὶ πάλιν ἡ θάλασσα κατὰ τὸ ἄκρον μακροῦ
τίνος ἀδένδρου τόπου τοῦ δάσους, διατρέχοντος τὴν
νῆσον καθ' ὅλον τὸ πλάτος της· περὶ τὸ ἐσπέρας δ
ἄνεμος ἔγινε δυνατότερος, καὶ ἐπειδὴ ἡ ήμέρα κατέ-
πιπτεν, ή λέμβος μας ἔμεινεν εἰς τὸν λιμένα τῆς
Σουαδίης.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἔειδηθον ἀπὸ πρωΐας εἰς τὸ παραθαλάσσιον διέτρεξα τὴν νῆσον ηὗτις καὶ οὐδὲν διέρεψε τῶν έσων εἶχον ιδῆν ἔως τότε· ή αὐτὴ ὅψις, ή αὐτὴ φυσιογνωμία, ή αὐτὴ σιωπή, ὡς εἰς πάσας τὰς ἄλλας· ἐπὶ τοῦ μονήρους αἰγαίοις της ὑπῆρχεν ὃ καλαμοσκεπής ναός της καὶ τὸ ἀμμωδεῖς της κοιμητήριον· τὸ χωρίον περιέχει ἔως τριάκοντα οἰκίας· ή δὲ νῆσος δλόκηληρος δὲν ἔχει πλέον τῶν δύω μιλίων περίμετρον· ή περιέργεια μου εὑχαριστήθη ταχύτατα, καὶ περιέμενον μετ' ἀνυπομονήσας τὴν στιγμὴν τῆς ἀναγωρήσεως, ἀλλ᾽ ἐδέησα νὰ διέλθωμεν εἰςτεί πολλὰς μακρὰς ἡμέρας εἰς ἑκεῖνον τὸν ἀθλιὸν τόπον· εἴχομεν ποδὸρθαλμῶν τὸ πέλαγος ὅπερ μᾶς διεχώριζεν ἀπὸ τῆς νῆσου τοῦ Σουλτάνου· πόσσον ἐνθέρμως ἐπεπλήθη ἡ ψυχή μας νὰ προσορμισθῶμεν εἰς τοὺς αἰγαίοις της! ἔκει ἐμέλλομεν νὰ εῦρωμεν πάσας τὰς βροθείας, πάσας τὰς παρηγορίας ὃσων εἴχομεν ἀνάγκην εἰς τὴν δυστυχίαν μας· οἱ νησιῶται δημηγούμενοι περὶ τῆς νῆσου ἐκείνης, ὥμιλους πάντοτε μετ' ἐνθουσιασμοῦ· Εἶχον δὲν ἦν τόπος ιερὸς, ἢν προνομιούσχος, ὅπου εὔριεκοντα ἐν ἀφθονίᾳ πάντα

τὰ πλούσιη τῶν Ἰνδῶν, πᾶσα ἡ Ἀσιατικὴ πολυ-
τέλεια.

Τὴν 25 Δεκεμβρίον, κατὰ τὴν ἔκτην ὥραν τοῦ ἑσπέρας ἀπεπλεύσαμεν ἀπὸ τοῦ μικροῦ λιμένος τῆς Σουαδίης, καὶ μετ' ὀδήγων κύματα βαθέα ἐρχόμενα ἀπὸ τοῦ πελάγους μᾶς ἔδειξαν ὅτι δὲν εὐρυτούμεθα πλέον ἐπὶ ὄδατων ἡσύχων δεξαμενῆς. Οἱ στολίσκος μας διῆλθεν ἐν τάχει τὸν βόρειον πορθμὸν, καὶ τὴν ἐπισύσσαν εὐρισκόμεθα κατὰ τὸ μέσον τῶν ὑφάλων τῶν περικυκλώντων τὸ "Ατολλον" Ἀδουμάτις· αἱ εἰς τοῦτο τὸ "Ατολλον" ἀνήκουσαι νῆσοι μ' ἐφάνησαν πλοουσιώτεραι πατῶν τῶν ἄλλων, δισας εἶχον ιδῇ ἦως τότε· ὑπῆρχεν εἰς αὐτὰς μεγαλητέρα κίνησις, περισσότερα πλοῖα καὶ εἰς πᾶσαν στιγμὴν ἀκάπτον ἀναγκωροῦν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἥρχετο εἰς ἀναζήτησιν μηκοῦ πινος κόλπου καλυπτομένου ὑπὸ μεγάλων δένδρων. Τὸ ἑσπέρας προσωρικότημεν εἰς τὴν μεσημβρινοτέραν νῆσον τοῦ "Ατολλον" Νίλαγδού· παράδοξον ἐμ' ἔφανη νὰ εἴρω εἰς αὐτὴν δύω χωρία· τὸ μὲν ἔξ αὐτῶν κείμενον εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τῆς θαλάσσης νομίζω ὅτι εἴνε ἡ κατακλίσια τῶν πρωτίστων κατόκων τοῦ τόπου, διότι αἱ οἰκίαι εἰσὶ μεγάλαι καὶ περικυκλοῦνται ὑπὸ αὐλῶν εὐρυχώρων καὶ κατασκίων. Τὸ δὲ ἄλλο, συγκείμενον ἐκ ταπεινῶν cίκημάτων συμπιεζομένων ἐν σχήματι ἡμικυκλίου περὶ τινα μικρὸν ναύλοχον, εἰς πτωχοὺς μόνον ἀλιεῖς δύνανται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς καταφύγιον εἰς τὸν λιμένα ὑπῆρχον πλοιάρια τιὰ φορτώνοντα κοκκοκάρυα καὶ δέματα καίρους σύτως ὀνομάζουσαν οἱ Μαλδίσιοι εἰδότεις γναφάλους πυκνοτάτους, ἀποτελουμένου ἐκ τῶν περὶ τὸ κοκκοκάρυον κλωστῶν, καὶ ἐκ τοῦ δοπίου κατακευάζουσι τὰ σχετικά των.

"Ωρας πινάκας διέτριψα μόλις ἐπὶ τῆς μικρᾶς ἔκει-
νης γυνίας τῆς γῆς, καὶ δύως δὲν θὰ τὴν λησμο-
νήσω ποτέ· βλέπω εἰσέτι ἐντεῦθεν τὰς ἐλικειδεῖς
της ὅδους, τὰ περὶ αὐτὰς ὡραῖα ἀρτόδενδρα, καὶ τὸ
ὑποσκόπεινον φύλλωμά των ἕπερ μακρόθεν ἀποτελεῖ
τὰς κυανόχρυσας ἔκεινας γραμμὰς ᾧς δὲ φύσιαλμὸς μεθ'
ἡδονῆς ἀκολουθεῖ πάντοτε· παρατηρῶ εἰς τὸ βάθος
μικροῦ δάσους κοκκοφοινίκων σίκισκον ἀπλούστατον
μὲν, ἀλλ' ἔστις μὲ κινεῖ εἰσέτι εἰς ὄντειροπολήματα·
διπόταν εἰσῆλθον εἰς αὐτὸν, κόρη ἡμικατακεκλιμένη
ἐπὶ φάθης ἡτανίσει πρὸς ἐμὲ τοὺς πλήρεις χαυνό-
τητος μεγάλους δρυθαλμούς της· ἔνας τότε αἱ γυναῖ-
κες ἔφευγον, διάκις τὰς ἐπλήσιαζον ἔκεινη δὲ ἐξ
ἔναντίας μὲ θεώρει μετὰ προσπαθείας· διπόταν ἡγέρ-
θη, μ' ἐφάνη θαυμάσιον τὸ φόρεμα ἔκεινο ἕπερ ἄλ-
λοτε μὲ εἶχε φανῇ γελοῖσν. Τὸ εἶδος ἔκεινο τοῦ
σάκκου εἰς δύν αἱ γυναῖκες μοὶ ἐφαίνοντο ἔγκεκλει-
σμέναι εἴχε λάθη ἐπὶ τοῦ σώματός της τοὺς ἀπαλο-
τέρους διασχηματισμοὺς καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ προξενούμενη
στενοχωρία παρίστατο εἰς τοὺς δρυθαλμούς μου ὡς
ἡδονικὴ δειλία· πλησίον ἔκεινης ἦν ἀνθρώπος προ-
βεηθῆκε, ἔχων δὲ φυσιογνωμίαν ἀπλῆν καὶ εὐνοϊ-
κήν μὲ ἔχαιρέτησε, μοὶ προσέφερε τὸ ἡμίσιο τῆς ψά-
θης του, καὶ δραμῶν ἔπειτα, καθεῖλεν ἀπὸ τοῦ τοίχου
μαχρὸν κάλαμον ἐν τῷ δυναμαζεμένῳ βραχίονι καὶ
δειτὶς ἦν τὸ ἀγγεῖον ὅπου ἐφυλάττετο ἔξαρτες
σίνος φοίνικος ρεύστας μετ' δλίγον εἰς κοκκοκάρυον
ὅπερ μοὶ προσέφερεν ἡ νεάνις· ἡ ἀνεπιθύμευτος ἔκει-
νη φύλοξενία, ἡ εἰς ἔκεινην τὴν καλύθην ῥεμία, ἔ-
κεινη ἡ τόσον ὡραία γυνὴ ἡ ἀφανῆς εἰς ἀνώμυνον
νῆσον, ἡ ἀθωότης της, ἡ ἐκ φύσεως ἀγαθότης της ἐξ
ῶν ὑψωθεῖσα ὑπεράνω τῶν προσιτήψεων, κατέστη συμ-
παθης πρὸς τὸν ἔνον, πᾶσα ἔκεινη ἡ συγηνὴ ἄλλου
κέσουμον δειτὶς δὲν εἶναι δέ φυσιέρος μὲ ἐνέπλητος

συγκινήσεως ἦν οὐδέποτε εἰχόν δύναμά ση. Ἐξερχομένος ἡ θαυμάζουν τὴν καρδίαν μου κατανευγμένην, καὶ πάτερν στιγμὴν ἀνεχαιτίζουμην ἀπὸ τοῦ δρόμου μου διὰ νὰ θυμάζω, τί δέ; τὸν τόσον κυανοῦν καὶ τόσον διαφανῆ οὐρανὸν, τὴν διὰ μέσου τῶν φυλλωμάτων φαινομένην θάλασσαν, ἀνθος διπέρ εἰστεῖ δὲν εἰχόν παρατηρήσην ἔντομον διπέρ διήρχετο βούβον. Τὰ πάντα μοὶ ἐφαίνοντο ὡς διαγελῶντα, καὶ τὰ δένδρα ἔλαβον χροιὰν χνωδὴν καὶ προσφιλῆ· ἀν δόσιπόρος ἔλθη μετ' ἐμὲ εἰς ταύτην τὴν παραλίαν, θὰ εἴπῃ ἵσως διὰ αἱ ἀναμνήσεις μου τὴν καθωράσιαν· ἀν δὲ καρδία του ἦν τεθλιμένη, βεβαιώς θὰ ἔδη γῆν ταπεινὴν καὶ ἀχρωμάτιστον· τοῦτο δὲ προέρχεται ἐκ τοῦ διὰ διάθεσις τῆς ψυχῆς τροπολογεῖ παραδίδως τὴν δύνην τῶν τόπων.

Οἱ κάτοικοι τοῦ μικροῦ ἀρχιπελάγους Νίλανθοῦ θεωροῦνται ὡς οἱ μᾶλλον καλλιτέχναι· πάντων τῶν Μαλδίνων, καὶ εἰσὶν ἄξιοι τῆς ὑπολήψεως ταύτης· Ἐξέχουσι πρὸ πάντων εἰς τὴν τέχνην τοῦ κατασκεύαζεν τὰς ψάθας· διαι τέξέρχονται τῶν χειρῶν τῶν εἰσὶ περιζήτητοι κατὰ πάσαν τὴν Μαλαθαρικὴν παραλίαν. Τοὺς παρετήρησα πολλάκις ἐν ὅψιν εἰργάζοντο· καθημενοὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, συστρέφονται ἀρρονίστεις ὑπὸ τοὺς δακτύλους των παντὸς χρωμάτως ἀχυρῶν διτις τοὺς βλέπει νομίζει διὰ τὰ πάντα εἰσὶν ἀταξία καὶ σύγχυσις· ἀν δμως αἱ χειρές των παύσωσι τοῦ νὰ ἐργάζωνται, καὶ ἡ φύσις αναστραφῆ· τότε θὰ βιασθῆται νὰ διακηρύξῃς διὰ τὴν ὑπομονὴν εἰναι μεγαλοφυΐα. Φαντάσθηται τοὺς νεαροτέρους φοίνικας ἐναπτυσσομένους, κυρτούμενους ἐφ' ἔσωτῶν, τὰς χαριεστέρας, τὰς τακτικώτερας λαγραφίας, καὶ εἰς τὸ δόλον σύστημα τὴν εὐφυεστέραν ἀντιθέσιν τῶν χρωμάτων καὶ τὴν ἐντελεστέραν ἀρμονίαν τῶν βαφῶν, καὶ θὰ εὑρῃς ἐν τῶν πολυτιμωτέρων ὑφασμάτων τῶν κλειδόντων τὴν κοιλάδα τῆς Καρχεμίρης· ἡ μικρὴ ἔκεινη νῆσος ἐνετύπωσεν εἰς τὴν ψυχήν μου εἰκόνας γλυκείας καὶ θελυκιάς ἀναμνήσεις· τὰ πάντα ἔκει, μέχρι καὶ τῆς ἐργασίας αὐτῆς ἐφαίνοντο ἀνάπτωσις καὶ εὐδαιμονία.

Κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἥλιου εὗρον τὸν κυδερήτην τοῦ πλοίου μας καὶ τοὺς ἐπιβάτας του συνηγμένους εἰς τὴν ὅχθην τῆς θαλάσσης καὶ προσευχομένους· οἱ μὲν εἰχόν τὰς χειρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους· οἱ δὲ τοὺς βραχίονας ἐκτεταμένους καὶ τετραμμένους πρὸς τὴν ἀνατολήν. Ποτὲ δὲν παραμελοῦσι τὸ θρησκευτικὸν τοῦτο καθήκον καὶ πολλάκις τοὺς εἰδον νὰ καταγάγωσι τὰ ἴστια, νὰ στρέψωσι τὴν πρώραν πρὸς τὴν ἀνατολήν, καὶ νὰ μείνωσιν ἀκίνητοι μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν δὲ καθίστηκεν ἐπ' αὐτῶν τὴν λάμψιν του. Εἴχομεν δεξιῶν τὸν ἄγνωμον παρεπλεύσαμεν πολλὰς γραίς, καὶ μετὰ τὴν μεσημέριαν ἀπέβην εἰς μικρὰν ἀκατοίκητον νῆσον διπού εἰδον τινὰ πτηνὰ ἄπειρον τοῦτο σχεδὸν νὰ καθήσωσιν ἐπὶ τοῦ πυροδόλου μου· φαίνεται διὰ οὐδεὶς ἐπεικέφθη ποτὲ τὴν ἔρημον κατοικίαν των ἐκτὸς τῶν φιλητύχων Ἰνδῶν οἵτινες ἥρχοντο ἐντοῦ διὰ νὰ συμλέγωσι κοκκοκάρια. Εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὑπῆρχε μία καλύβη καὶ ἐν αὐτῇ τέφρα εὗρον δὲ ἔκει, καὶ ἐργαλεῖον τι διπερ πάντοτε ἐμφαίνει διάβασιν ἀνθρώπου εἰς ἔκεινας τὰς ἐρημίας διπού οὐδὲ εἰς πυρίτης λίθος εὑρίσκεται· τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο σύγκειται ἐκ δύο τεμμαχίων ἔγλων ἔξι ὄντες ἐπὶ τὸ διπέρ εἴναι ἔξι θλητικοὶ μαλακητῆς καὶ σπογγώδους ἔχει κοιλωμα καὶ ἐντὸς αὐτοῦ εἰσάγεται τὸ ἄλλο τεμμάχιον διπέρ εἴναι ἔξι ἔγλων σκληροῦ καὶ συνεσφιγμένου· στρέφουσι δὲ τοῦτο τὸ δεύτερον μετὰ μεγάλης ταχύτητος καὶ μετ' διλίγον ἀναπηδῶς· σπινθῆρες σὺς δέχονται ἐπὶ ξηρῶν φύλων.

Οἱ φιλάνθρωποι ὁδοιπόροι ἀναχωροῦντες φροντίζουσι περὶ τοῦ ἔνον διτις μέλλει νὰ ἔλθῃ νὰ κρούσῃ τὴν θύραν τῆς ἑρήμου καλύπης, καὶ χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζωσι, χορηγοῦσι εἰς αὐτὸν τὴν εὐαρεστοτέραν φιλοξενίαν παρέχουσιν εἰς αὐτὸν τὸ ἐργαλεῖον διπερ θάθερμάνη τὴν ἐστίαν του, τρέφουσι τὴν βρύσιν ἡτοις θάχορηγήσῃ εἰς αὐτὸν ὑδωρ, καὶ ἀφήνουσιν εἰς τὸν κοκκοφοινικα τοῦ αἰγαλοῦ τὴν φροντίδα του νὰ τὸν θρέψῃ· δὲ κοκκοφοινικοῦ εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἡ θεία πρόνοια διὰ τοὺς νησιώτας ἐκείνους. Τὰ ξηρὰ φύλλα του καλύπτουσι τοὺς οἰκίσκους των, τὰ ζῶντα φύλλα του διδουσιν εἰς αὐτὸν γλυκείαν σκιάν δύψηλός του κορμὸς γίνεται στῦλος διποστηρίων τὰς στέγας των, ἡ ιστὸς εἰς τὰς λέμβους των· εἰ καρποί του περικαλύπτονται διπερ φλοιοῦ ἔξι οὖς κατασκευάζονται τὰ σχοινία των καὶ διτις παρέχει πτίλον παχὺν εἰς τὰς κοίτας των· κατὰ τὴν γένεσιν τῶν φοινίκων σγηματίζεται ὑφασμα πυκνὸν καὶ ἐλαφρόν, ἐπαρκοῦν εἰς τὴν αἰδὼ, καὶ συμφέρον εἰς τὸ κλίμα· τὸ κάρυον της εἶναι ἀγγεῖον φυσικὸν διπερ ἀκόπως γίνεται χαρίεν ποτήριον· τὸ περιεχόμενον εἰς αὐτὸν ὑδωρ μεταβαίνει βαθμηδόν, κατὰ τὴν ἥλικιαν τοῦ καρποῦ, ἀπὸ τῆς δροσερᾶς ἀνουσιότητος τοῦ πηγαίου ὑδατος μέχρι τῆς πλέον σαχχαρώδους γεύσεως· δὲ πυρήνη του εἶναι τροφὴ εὐγευστος καὶ θρεπτική, καὶ δίδει πρὸς τούτους ἔλαιον γλυκαῖνον τὰς οἰκίας των· τὸ θαυματιώτερον δὲ πάντων τῶν προιόντων τοῦτο τοῦ ίεροῦ δένδρου εἶναι ὑγρὸν ἔρεον ἀπὸ τῶν κλάδων οἵτινες θὰ φέρωσι· τὸν καρπὸν δὲν γνωρίζω ποτὸν ἀρωματικώτερον καὶ δροσιστικώτερον· οἱ Ἰνδοὶ τὸ ζηνομάζουσι καὶ λαού· Ἐγεύθην μετὰ ταῦτα ἐκ τοῦ ποτοῦ τούτου εἰς τὴν νῆσον Μαυρίκην, ἀλλ' διποία διαφορά φαίνεται ὡς δικοκοφοινικόν νὰ ἀπώλεσε μετὰ τοῦ πατρίου του κλίματος τὰς πολυτιμωτέρας του ποιότητας.

Ἐπανήλθον εἰς τὸ πλεῖστον μετὰ τῆς θήρας μου, αἰτιγυνόμενος διλίγον διὰ τὴν κατὰ πολλὰ εὔκολόν μυσ σκληρότητα· διήλθομεν διληθητην τὴν νύκτα εἰς τὸ πέλαγος καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἐφάνησαν αἱ γαῖαι αἱ προηγμένειαι τῆς νῆσου τοῦ σουλτάνου, τῆς πρωτευόσης παντὸς τοῦ ἀρχιπελάγους. Ἡ θάλασσα ἡ χαρίεσσα, δὲ ἀγεμος ἐλαφρόδες, δὲ καθίστηκεν ἀλάπων περιεργόμεν πάντες ἀνυπομόνως· τέλος εἰδούμεν ἐξερχομένην τῶν ὑδάτων ἔκεινην τὴν βασιλίσσαν τῆς Ἀνατολῆς· ἐφάνη· . . . ἀλλὰ πῶς νὰ τὴν γνωρίσωμεν εἰς τὴν ἀπλότητά της; τί ἔγιναν τὰ βασιλειά της, καὶ ἡ πομπὴ ἔκεινη διῆς τὴν περιέβαλεν ἡ φευδής διήγησις τῶν νησιωτῶν, καὶ ἡ εὐκολόπιστος φαντασία μας; τεῖχος πεπαλαιωμένον καὶ μελαγχήν ὑπὸ τοῦ χρόνου ἀπετέλει τὸν περιβόλον της, καὶ ἐπέκειτο εἰς αὐτὴν εἰδος ἀκροπλέως φαινόμενον μακρόθιν, ὡς εἰς τῶν παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης κειμένων βράχων, στίλων χρησιμένων εἰς φωλαῖς τῶν πτηνῶν τοῦ αἰγαλοῦ· ἀλλῶς τε οὐδὲν τὴν διέκρινε τῶν περιστοιχευτῶν αὐτὴν λοιπῶν νῆσων, καὶ ἐν ὅποι καλοί μας Μαλδίνοι μάς την ἐδείκνυον μεδ' ὑπερηφανείας, ήμεις τὴν ἐδλέπομεν ἐκπεπληγμένοι καὶ κατηρεῖς.

Κατὰ τὴν ἐκτηγῶραν τοῦ ἐσπέρας εἰμεθα ἐμπροσθεν τοῦ λιμένος· ἐξητήσαμεν νὰ δέωμεν πλεῖστον τι ἔνον, ἀλλ' εἰς μάτην εἰδούμεν πάνον ίστον δὲν ησαντος· εἰς μάτην θάσαμεν τὸν τόπον διπού ἐνομίζομεν διετούς λιμένος· ή λέμβος μας προέβη, χωρὶς νὰ παραμείνῃ, καὶ προσωριμότηθε εἰς μίαν τῶν μικρῶν νῆσων οἵτινες ἀποτελοῦσιν ὡς προφυλακὴν περὶ τὴν πρωτεύουσαν· δὲν ἐπετρέπετο νὰ εἰσέλθομεν εἰς τὸν

λαχένα ἀνευ ιδιαιτέρας ἀδείας τοῦ σουλτάνου· πρώτη ἔνδειξις τῆς βασιλικῆς ὀρχῆς· δό φόδος καὶ ἡ δυσπιστία, ἐκεῖνοι εἰς δυστυχεῖς σύντροφοι τῆς ὑπερτάτης ἐξουσίας, περικυλλοῦσι λοιπὸν πάντας τοὺς θρόνους, μέγρις εἰσέτι καὶ τῆς φάθης μικροῦ ἀγρίου ἥγεμόνος ὅστις δρεῖται· τὸ ἄθλιόν του βασιλείου εἰς τὰ ἔντομα τοῦ ὠκεανοῦ! ἡ ἀνυπομονησία μὲν ἐκράτησεν ἀπονομέρος τῆς νυκτὸς, καὶ τὸ πρῶι 30 δεκαεμβρίου εἰσῆλθομεν εἰς τὸν λιμένα τῆς νήσου Μαλῆς ἢ Μαλδίνης· κατὰ τὸ μέσον τῆς νήσου προσβαίνει ἡ ἀκρόπολις ἣτις ἐπίκειται εἰς πᾶσαν τὴν παραλίαν καὶ διαιρεῖ τὴν θάλασσαν εἰς δύο ἐπίνειαν· τὸ πρὸς δυσμάς ἐπερ εἴνε τὸ πλατύτερον καὶ βαθύτερον δέχεται τὰς μεγάλας λέμβους καὶ τὰ πλοῖα τοῦ σουλτάνου· τὸ δὲ ἄλλο, στενώτερον τοῦ πρώτου, ἐκτείνεται πρὸς ἀνατολὰς καὶ εἴνε τὸ καταγώγιον πελυκαρθίμων μονοξύλων ἀπερ καθ' ἐκάστην πρωίαν λαμβάνουσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν πτησίν των, καὶ ἐπιστρέφοντα τὸ ἑσπέρας μετὰ φόρτου ἰχθύων, ἥπιτονται εἰς τὸ ἄκρον τῆς περὶ τὸ ἐπίνειον ἀμμους ἀμα ἡγανυροβολήσαμεν, πλοιάριον ἀποσταθὲν ἀπὸ τῶν προπόδων τῆς ἀκροπόλεως, προσήγγιτεν εἰς τὴν λέμβον μας· ἐξελύθων δὲ ἐξ αὐτοῦ ἀνθρωπος περικαλυπτόμενος ὑπὸ τινος εἰδους ἐρυθροῦ καρτανίου, προέφερε λέξεις τινάς, καὶ εἰ δῆγοι μας τῷ ἔδειξαν τὸν πλοιάρχον μας προέτεινεν ἀμέσως ἐκεῖνος τὴν χεῖρα πρὸς τὸν πλοιάρχον, τὸν ἡσπάσθη διὰ τοῦ δόντιας τοῦ καπιτάν σαχίπ, καὶ διὰ γεύματος τὸν προσεκάλεσεν νὰ καταβῇ εἰς τὸ πλοῖον του ἐγὼ τοὺς ἡγολούθησα, καὶ μετά τινας στιγμὰς διήλθομεν μικρὸν γέφυραν ἐγγίζουσαν εἰς τὰ τείχη· ἐκεῖ μᾶς περιέμενε πλῆθος πολὺ περιέργων πάντες σγεδὸν ἐφόρουν χιτῶνας λευκοὺς καὶ κιδάρεις (καθύκια) διαφόρων χρωμάτων, διπερ μακρόθεν παρίστα θέαμα ἵκανως ἀστεῖον, ἐπειδὴ οἱ Μαλδίνοι σπανίως δηλοῦσι χωρὶς νὰ κινήσωσι τὴν κεφαλήν, καὶ ἐπρεπε νὰ ἴδῃς τότε ἐκείνας τὰς κυανᾶς, τὰς κυκκίνας, τὰς πρασίνας σφαῖρας νὰ κινῶνται κατὰ πάσας τὰς διεύθυνσις.

Περιεμέναμεν ὁραν τινὰ τὸν ὑπεπλοιάρχον μας καὶ τὸν Ἀγγλὸν ὑπάλληλον, cίτινες ἡρχοντο δι' ἄλλης λέμβου ἐπειτα ἐκινήσαμεν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ δήμου μας· διηρχόμεθ διὰ μακρῶν καὶ σκολιῶν τρίων, διεδάινομεν πλατείας, καὶ ἐνίστε μικρὰ δάση κοκκοφοινίκων, καὶ τέλος ἐστάθημεν ἔμπροσθεν οἰκίας καλῆς διπωσοῦν ἕψεως· τὸ ἔνδον αὐτῆς διέφερε πολὺ τῶν δσων εἰχομεν κατοικήσῃ ἔως τότε· δὲν ὑπῆρχον καλίναι ἀπηρωμέναι, ἀλλὰ καθ' ἄπαν τὸ μῆκος εἶδος ἀναλογίου, διποὺ πολλοὶ ἀνθρωποι ἔγραφον· μετεχειρίζοντο δὲ εὗται ἀντὶ γραφίδων καλάμους βεβαμένους διὰ τῶν ζωηροτέρων χρωμάτων καὶ κεκοσμημένους διὰ ζωγραφιῶν κατὰ τὸν οινικὸν τρόπον· καθ' διὰ τὰ φαινόμενα εὑρισκόμεθα εἰς ἐν τῶν γραφείων τῆς κυβερνήσεως, καὶ αἵτη ἡ προσωρινὴ κατοικία μας. Εἰς τῶν πρωτίστων ἐκείνου τοῦ καταστήματος μᾶς ὑπεδέχθη, καὶ μᾶς διεύθυνε λόγον διεξοδιὸν συγκείμενον κατὰ μέγα μέρος ἐκ φράσεων ἐρωτηματικῶν, καθ' διὸν ἐδυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῆς καμφεως τῆς φωνῆς του· ἀπεκρίθημεν γαλλιστὶ, ἡ ἀγγλιστὶ, μεταχειρίζόμενοι πρὸς τούτοις καὶ πάσας τὰς λέξεις τοῦ τόπου, δισας ἐδυνήθημεν νὰ μάθωμεν εἰς τὴν Τιναϊδὸν καὶ τὴν Σουαδίην, ἀλλ' οὐδὲ αὐταὶ ἐννοήθησαν, ὡς οὐδὲ διὰ τὰ ἄλλα· τέλος ἀνεχώρησε, καὶ μᾶς ἀφῆκεν θιγγιγῶντας ἐκ τῆς εὐγλωττίας του καὶ παραδεσμένους εἰς τὰς θλιβερὰς διασκέψεις μας.

Τὴν ἐπισύνα τὴν ἡμέραν μᾶς ἔφερον εἰς τὸν κοινὸν οἰκον, cίκημα διαρισμένον διὰ τοὺς δέσμοιπόρους, εἶδος

πανδοχείου προσερειδεμένου εἰς τὰ δρυφώματα καὶ μικρὸν ἀπέχοντος τῆς πύλης δι' ἧς εἰσήλθομεν. Τὸ cίκημα τοῦτο κυκλαύμενον ὑπὸ μεγάλης, ἀσκίου καὶ ἀγεωργήτου αὐλῆς, ἐνέφαινε τὴν κυριότητα τῆς δημοσίας φιλοξενίας· κατήγητης νὰ λυποῦμαι διὰ τὴν στέρησιν τῶν καλαμοσκεπῶν καλυκῶν τῶν καλῶν μας νησιώτων τῆς Τιναϊδὸν καὶ τῆς Σουαδίης· αἱ τελευταῖαι μου φαντασιώδεις ιδέαι ἐξηγανισθησαν, ἀμά μείδον τὸ ξενοδοχεῖον εἰς δι μᾶς περιώρισαν, καὶ ἐπειδὴ ἐφθασα εἰς τὸ τέρμα τῆς δέσμοιπορίας, δὲν εἶχον πλέον πρὸς παρηγορίαν σύτε καν τὸ ἀβέβαιον καὶ τὸ ἀρίστον τοῦ μέλλοντος· ἡ μόνη μου ἐλπίς ἦν ἀφ' οὗ καιρούν τινα ἐφθειρόμην εἰς αὐτὴν τὴν ἀθλίαν γωνίαν τῆς γῆς, νὰ διφθύω εἰς τὰ δάση τοῦ Κεϋλάν ἢ ἐπί τινος αἰγαλοῦ τοῦ παραβαλασσίου τοῦ Μαλαβάρ· ἐδοκίμασα νὰ καταπολεμήσω διὰ τῆς ἐπιφέρεις τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων τοὺς πολιορκοῦντας με ζοφερούς στοχασμούς, καὶ ἔκτοτε, διὰ νὰ φύγω αὐτὸς ἐμαυτὸν, ἡμην ἀκαταπαύστως εἰς κίνησιν, ἐπεισέθηη τὴν νῆσον καθ' ἀπαντα τὰ μέρη τῆς· τὸ πρῶι καὶ τὸ ἑσπέρας ἐπὶ τοῦ αἰγαλοῦ, κατὰ τὸ μέσον τῆς ήμέρας εἰς τοὺς σκιώδεις τόπους, διατρέχων πάντας τοὺς τόπους, συμμιγνύμενος μετά πάντων τῶν ἀθροισμάτων, καὶ πολλάκις καταλαμβανόμενος τὴν νύκτα μακρὰν τῆς θλιβερᾶς κατοικίας μας.

Ἡ νῆσος Μαλή, ἀν καὶ μετριωτάτης ἐκτάσεως, δὲν εἴνε ἀναξία τῆς προσοχῆς τοῦ δέσμοιπόρου· κατακαλύπτεται ὑπὸ κατοικιῶν αἵτινες συνεγούμεναι ἐνίστε εἰς κώμας, ἡ καὶ πολλάκις μεμονωμέναι ἐν τῷ μέσῳ μικρῶν δασῶν κοκκοφοινίκων ἢ μεταξύ κήπων, διδουσιν εἰς αὐτὴν δψιν μεγάλης δασώδους πόλεως· ἐκάστη ιδιοκτησία περικυλλοῦται ὑπὸ φραγῆς ἐκ καλάμων τῶν λεγομένων βαμβού· αἱ δόσοι περιστογοῦνται ὑπὸ ἀρτοδένδρων ὃν τὰ φύλλα εἰσὶ πλατέα καὶ στιλπνὰ καὶ βαθέως περικεκομένα· εἰς τὸ ἑσωτερικὸν τῆς νῆσου τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ συμπλέονται ἀτάκτως καὶ ἀποτελοῦσι σύγχυσιν ἀρμονικὴν σχημάτων καὶ χρωμάτων· ἐνταῦθα διητινοῦ διητινοῦ της (α) μετὰ τῶν πολυαρθίμων πρασινοχρόων στεγῶν του, πορφύρω δροῖνές σείων τοὺς ἀργυροειδεῖς λέρους του, ἡ συκῆ ἡ λεγομένη πολλαπλασιάζουσα (β) μετὰ τῶν μυστηριωδῶν τῆς ἀψίδων, καὶ ἡ βανανέα μετὰ τῶν μακρῶν καρπῶν τῆς· ἀπαντάται προσέτι συγχύτατα καὶ εἰδός τι δένδρου οὐ ἀγνῶ τὸ σύνομα, καὶ διπερ μακρόθεν καταπλήττει διὰ τοῦ παραδέξου διατηγματισμοῦ του· φαντάσθητι στῦλον ὑψηλὸν ἐφ' οὗ τρέμουσιν ὡς ἀστρα γιλιάδες μικρῶν ἐλαφρῶν φύλλων ἀπερ τρέχουσι καὶ συγχέονται ἀπὸ τῆς βάσεως μέχρι τῆς κορυφῆς ὃπου ἐκτείνονται ὡς κιονόκρανον φύλλα πλατέα καὶ πεπυκωμένα. Οἱ Ἰνδοὶ ἀκρωτηριάζουσι τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου, τὸ γυμνώνουσιν ἀπὸ πάσης βλαστήσεως, ἀφήνοντες μόνον τὰ στέφοντα τὴν ὑψηλὴν κορυφὴν του φύλλα, καὶ ἐπειτα καταθέτουσιν εἰς τὴν ρίζαν σπόρους τινὰς βετάλης (γ). Τὸ ἀνέρπον καὶ εὔρωστον τοῦτο φυτὸν προσηλοῦται εἰς τὸ φλοιὸν τοῦ δένδρου, τὸν περικυλλοῦ πανταχόθεν, καὶ ἐκτείνει τὴν κεφαλήν του μέχρις ὑπὸ τὴν ζώσαν στέγην τὴν διατεθεῖσαν πρὸς σκέπην αὐτοῦ· εύρισκομην εἰς ἀπορίαν πῶς εἰς τὸν ἀκρότετον τοῦτον περιαλλόκαυλον δὲν παρέδωκαν μᾶλλον τὸν σπονδειόδην κορμὸν τοῦ κοκκοφοινίκου δστις ἐκ φύσεως εἴνε γυμνὸς, ἀλλ' εἶδον ἐπειτα νέον τινὰ Ἰνδὸν κρεμάμενον εἰς κορυφὴν κοκκοφοινίκου ἀφ' οὗ ἔρριπτε βροχηδὸν πάμπολλα κοκκο-

(α) Badamier. (β) Multepliant. (γ) Betel.

ρων, καὶ μετὰ ταῦτα καέεη ἡγεῖχως διὰ τοῦ κορμοῦ
ὅπου ἦσαν κατασκευαμέναι βαθύμιδες ἐν εἴδει κλίμακος.

Αἱ νεωγέννητοι αὐταὶ γῆσοι, αἱ γαῖαι αῦται αἰτί-
νες δύνανται νὰ δυομασθῶσται τεχνηταὶ δὲν ἔχουσι
πιθανῶς οὐδὲν ἵδιόν των φυτόν· ἀπόταν ἐξηλθούν ἀπὸ
τῶν ὑδάτων, ἡσαν δλαζ διέλου γυμναῖ· σὶ πλησιό-
χωροι τόποι τοὺς περιεκδύσμηταν διὰ τῶν ἀνθῶν τῶν
αἰγιαλῶν των, ἡ θάλασσα καὶ οἱ ἄνεμοι ἔφερον εἰς
αὐτὰς τοὺς καρποὺς καὶ τοὺς σπόρους τῶν ἀρχετύ-
πων γαιῶν· τινὰ ἐξ αὐτῶν ἥλθον πολὺ μακρύθεν,
καὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ μνημονεύσωμεν τὸ τερατῶ-
δες ἑκεῖνο κάρυον τὸ ποτὲ δυομαζόμενον κοκκοβάλα-
νος τῶν Μαλδίβων· δ καρπὸς οὗτος ἔλεγον δὲν εὐ-
ρίσκετο μόνον εἰς ταύτας τὰς νήσους· ἀλλὰ διαν
ἔκει καὶ δὲν εἴρον τὸ δένδρον τὸ φέρον τὸν περὶ
οὐδὲ λόγος καρπὸν, κατέφυγον εἰς ἀλλην ὑπέθεσιν,
καὶ ἐνόμισαν δὲν δ κακκοβάλανος τῶν Μαλδίβων ἡ
καρπὸς θαλασσίου τινὸς φυτοῦ. Καὶ ἔκτοτε τὸν ὠ-
νόματαν κοκκοβάλανον θαλάσσιον δ Βυθὸν δ ἕδιος πα-
ρεδέχθη ταύτην τὴν πλάνην· ἡ τερατολογία προσηρ-
μόσθη εἰς τὸ προϊὸν τοῦτο, ὡς προσαρμόζεται πάντοτε
εἰς πᾶν σπάνιον ἀντικείμενον, καὶ σὺ δὲ ἀρχὴ ἀγνοεῖ-
ται· Ἀπεδόθησαν εἰς τὸν θαλάσσιον κοκκοβάλανον
ἐκτακτοὶ ἰδίοτητες· ἡ εἰς τὸ κάρυον περιεχομένη σάρξ
ἔθεωρθή ὡς γενικὴ πανάκεια, ὡς ἀφροδιτιακὸν δρα-
στικώτερον πάντων τῶν φιλτρων, καὶ ἐπωλήθη ἀντὶ
χρυσοῦ, τὸ δὲ κάρυον αὐτὸν ὡς ἀγγεῖον πολύτιμον·
μετὰ καιρὸν δὲ, κατὰ τὰ 1743, πλοιαρχός τις ἀ-
νακητῶν τὸ ἀρχιπέλαγος τῶν Σεϋχέλλων, ἀνεκάλυψε
ἡσσον μικρὰν καὶ δρεινὴν ὅπου ἔφύοντο μεγάλα τινὰ
δένδρα ὡν οἱ μακροὶ, σκληροὶ καὶ σχεδὸν μεταλλικοὶ
ἀλλάδιοι ἐξέφερον ἡγκυρον ὡς κυμβάλων· καρποὶ διπερ-
ιαγέθεις ἐκρέμαντο ἐπ' ἐκείνων τῶν δένδρων, καὶ ἀλ-
λοι πεπτωχότες πρὸ πολλοῦ, ἐκάλυπτον τὸ ἔδαφος·
ἥν δὲ δ καρπὸς οὗτος δ νομισθεὶς θαλάσσιος κοκκοβά-
λανος δοτις ὠνομάσθη τοῦ λοιποῦ κοκκοβάλανος τῶν
Σεϋχέλλων (Iodoicea Sechellorum). Ἐφέρωταν πλεῖσ-
τον τοῦ καρποῦ τούτου δοτις ἀρχὴ σὺν ἔπαισε τοῦ νὰ
γίνει σπάνιος, ἀπώλεσε καὶ πάτας τὰς ἰδίοτητάς του,
καὶ ἡ μὲν σάρξ του ἐγκρησίμευε μόνον εἰς τὸ νὰ
καταπαύῃ τὴν δίψην τῶν μαύρων, τὸ δὲ κάρυον του
τεμνόμενον εἰς τεμάχια, χρησιμεύει σήμερον ὡς
τρικενος τῶν δούλων ἀλλὰ δμως ἡ μικρὰ ἐκείνη νη-
τος τῶν Σεϋχέλλων, ητις ὠνομάσθη Πραστλήν, ἔ-
πεινε μέχρι ταύτης τῆς στιγμῆς ἡ μόνη πατρίς τῶν
καραδίζων ἐκείνων δένδρων· σὶ καρποὶ των φέρονται
ἰστει ὑπὸ τῶν φευμάτων μέχρι τῶν Μαλδίβων, ἀλ-
λὰ δὲν βλαστάνουσι· νέοι βλαστοὶ ἐφυτεύθησαν εἰς
αλλας γαίας, ἀλλὰ δὲν ἔζησαν.

Ἐκ δὲ τῶν ζώων, τὰ εἰς τὰς Μαλδίας εἰσαχθέντα εἰδὴ εἰσὶν δλιγάρθιμα· εἰνὲ ἀληθὲς ὅτι ἔκεινα τὰ πτωχὰ νησίδια εἰσὶν ἀνεπιτήδεια πρὸς κτηνοτροφίαν καὶ τὰ ἡμέτερα μεγάλα μηρυκάζοντα ζῶα δυσκόλως θὰ ἐδύναντο νὰ τραφῶσι. Τὸ μένον κοινὸν κατοικίδιον ζῶον εἶναι τὸ Ἰδικὸν καθρὶ, καριεστάτη μικρὰ δωρκάς σκιρτῶσα ἐπὶ τῶν πετρωδῶν αἰγαλῶν ὅπου φύουνται παχεῖα τινὰ φυτὰ καὶ δενδρία ἀρωματικά· τὸ γάλα τοῦ ζώου τούτου εἶναι γλυκύτατον καὶ τὸ κρέας του ἵνα πάντας εὔγευστον τὸ δὲ μάννα τοῦ τόπου τούτου ἔρχεται ἀπὸ τῆς θαλάσσης· τὸ πλήθιος τῶν θαλασσίων ἥθυνων εἶναι τεραστίον· περιέρχονται σωρθῆδον κατὰ πᾶσαν τὴν ἔκτασιν τῶν αἰγαλῶν, καθιστῶσιν ἀγέλας κινητὰς, εἰσχωροῦσιν εἰς τοὺς αὐλακας καὶ συνταράττουσι τὰς κοιλάδας τῶν ποταμῶν· ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὡράζωσι, ἔρχονται εἰς τὰς γῆ-

σους ταύτις πάντα τὰ πιγήγα τὰ κατεικοῦντα εἰς
τὰ δάση των καὶ ἐμφωλεύοντα εἰς τοὺς βράχους των
υπακράν δὲ ἐπὶ τῶν πετρωδῶν αἰγαιαλῶν ή θάλασσα
ἐκρίπτει τὴν ζωὴν της καὶ τὸν θηταυρὸν τῆς. Ἐ-
κεῖ εὑρίσκονται παμπληθῆ δεστρακόδερμα ἀπέρ κα-
ταδύονται εἰς τὴν ἄμμον, καὶ καρκίνοι παντὸς σχή-
ματος καὶ παντὸς χρώματος κινούμενοι, ἀναβαίνοντες,
καταβαίνοντες καὶ καράττοντες τὸ ἔγχος των ἐπὶ τοῦ
αἰγαλοῦ· μεταξὺ αὐτῶν τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν
δεστρακοδέρμων ὑπάρχουσι τινὰ ἀληθῆῶς παράδεξα.
Παρετήρησα πρὸ πάντων ἐν διπερ ἐπὶ ποσδῶν μα-
κρῶν καὶ λεπτῶν φέρει γελώνειον στρογγύλον χρώ-
ματος γαιώδους καὶ στιλπνοῦ, καὶ ἔχει τὸ σχῆμα
καὶ ὡς ἔγγιστα τὸ μέγεθος ἀνθρωπίνου κρανίου δὲν
δύναμαι νὰ ἐκφράσω τὸν τρόμον μου, δόπταν πα-
ρατηρήσας κατὰ πρώτον τὸ ἀποτρόπαιον ἐκεῖνο ζῶον
ἐνοκλάζον ὑποκάτωθεν φύλλων, τὸ εἶδον γὰ ἀναγερθῆ
ἄμα ἐπληγίσασε καὶ νὰ δράμη ἐμπροσθέν μου ἐνόμισα
ὅτι ἔβλεπα κεφαλὴν νεκροῦ περιπατοῦσαν.

Η νῆσος Μαλή, ἡν πολλάκις περιέτρεξα, περικυκλωθεῖται ὑπὸ παλαιῶν τείχους μελανθέντος ὑπὸ τοῦ χρόνου, πρατινισθέντος ὑπὸ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης, καὶ ἀκολουθοῦντος κατ' ἀκριθειαν πᾶσας τὰς καμπὰς τοῦ αἰγαίαλοῦ, ἐκτὸς μόνον κατὰ τὸ βάθος κόλπου μικροῦ κλεισμένου ὑπὸ ὑφάλων αὔτινες ἀποτελοῦσι φυσικὸν διχρώμα· τὸ τεῖχος τοῦτο συγκείμενον ἐκ συντριμμάτων λιθοφύτων ἔχει ἀναγώματα ὅπου ὑπάρχουσιν λιμένα τινὰ κανόνια· ἢ πολεμικὴ αὕτη παρασκευὴ οὐδόλως ἦν φοβερά· διὰ τῶν σχισμάτων τῶν διερήρωγότων τείχῶν διήρχοντο χόρτα· τείχισματα ἃνερπόντων φυτῶν ἔφραττον τὰς τοξίτιδας, καὶ ἡ βλάστησις πολιορκοῦσσα τὰ δυχυρώματα, ἐπετάχυνε τὸν ἀρανισμὸν τῶν κανόνια καὶ δυχυρώματα ἐπὶ τῶν ττωχῶν ἐκείνων νήσων τῶν ἀφανῶν ἐν τῷ μέσῳ τούτου Ἰνδικοῦ Ὡκεανοῦ· καὶ πέθεν ἥλθεν εἰς αὐτὰς ὁ πόλεμος; δύναται τις νὰ πολεμήσῃ διὰ δλίγην ἄμασιν, διὰ τινα κοκκοκάρυα καὶ διὰ δστρακέδερμα; — Να, αὗται εἰσὶν αἱ ἐπαρχίαι των, ταῦτα τὰ προϊόντα των, εἴτοι οἱ φρόνι των· ἡ ἱστορία τῶν πτωχῶν τεθων νησιωτῶν εἶνε ἡ ἱστορία πάντων τῶν ἀνθρώπων· ἡ χρονικὰ τῆς μικρᾶς των κοινότητος εἰσὶ τὰ χρονικὰ τῶν μεγάλων βασιλειῶν μαζ. Διαφέρουσι μόνον καθ' σον εἰσὶν ἀγραπτα· δποίαν ἀξίαν ἔχει ἡ δέξα των ερεῖ· ἡς οὐδεὶς φροντίζει; δ ξένος μᾶλλον αὐτῆς τι-
— τὸν καρπὸν τῶν κοκκοφοινίκων τῶν· δ ἀδειοπόρος τροπικῆ τὴν σκιὰν τῶν δένδρων των καὶ τὸ οὔωρο τῶν τηγῶν των. Θά ἦν ἀλλ' ὅμως περίεργον νὰ τεθῶσιν τοὺς παραλληλισμὸν τὰ ἔξουθενούμενα χρονικὰ τῆς μικρᾶς ταύτης μυρμηκιδεῖς μετὰ τῶν ἡμετέρων κενο-
— έων ἀντιτοιχίσων.

Οἱ Μαλδίβιοι κατάγονται προφανῶς ἐξ Ἀράβων, καὶ ρύλαζαν τοὺς πρωτίστους χαρακτῆρας ἔκεινον τοῦ με-
άλου νομαδικοῦ ἔθνους· ἔχουσιν ἐνταῦθῃ ἀγριότητα
αἱ τύπους τινὰς εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς, τὸ πλεο-
κτικὸν, τὸ φιλάρπαγον καὶ ἀρέτερον μέρους εἰ-
δός τι ἐλευθερίτητος, τὴν μισοῖσενιαν καὶ συγχρό-
νος τὴν λατρείαν τῆς φιλοξενίας. Στοχάζομα: δὲ δ-
δὲν προέρχονται ἐκ τῆς κατ' εὐθείαν μεταναστεύ-
εως, ἀλλὰ νομίζω μᾶλλον ὅτι κατάγονται ἐκ τινος
οὐλῆς, ἡτις εἶχεν ἥδη συγκεράση τὸ αἷμά της μετὰ
οὐ αἴματος Αἴθιοπικοῦ τινος γένους. Ἡ Ἀραβία κει-
ένη ἀπέναντι τῆς Ἀφρικῆς, ἐξέτεινε κατ' ἀρχὰς τοὺς
οἱ της βραχίονας ἐπὶ τῆς Ἀφρικανῆς ἥπειρου, τὸν
πρὸς ἄρκτον, τὸν δὲ πρὸς ἀνατολὰς ἐξ οὐ ἀπε-
τάσθιας, ὡς φαίνεται, αὖτη ἡ μικρὰ ἀποκλία ἡ κατο-
ισατα τὰς Μαλδίβας. Ὁ Ἀραβικὸς τύπος διετηρή-

θη μεσαξέν αὐτῶν τῶν νησιωτῶν, ἀλλ' ἀπώλεσε τὴν ἀρχικήν του κανονικότητα· καὶ ή̄ χρεὶς δὲ αὐτῇ τῆς ὅψεως ἡλλοιώθη, καὶ κλίνει μᾶλλον πρὸς τὸ μελάντερον. Οἱ Μαλδίβεις ἔχουσιν δρυούστητα μετὰ τῶν κατοίκων τοῦ Ζανζήδαρ καὶ ἄλλων Ἀφρικανῶν νῆσων κατοικθεῖσῶν τὸ πάλαι ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Ἡ γειτνίασις τῆς Μαλαβαρικῆς ἀκτῆς προήγαγε καὶ αὐτὴ τὸ ἀποτέλεσμά της, καὶ ἀπαντάται μεταξὺ αὐτῶν μέρος της Ἰνδίκης φυσιογνωμίας, ὡς εἰδός τις χαυνωτεσσεως εἰς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου, καὶ κυρίως εἰς τοὺς ὁρθαλμοὺς, καὶ ἐκείνη ἡ ἀπλότης τοῦ σώματος ἡ πλησιάζουσα εἰς τὴν ἔκλυσιν. Ἐκτὸς τῆς ἐπιβροῆς τοῦ αὐτοῦ κλίματος καὶ τῆς αὐτῆς τροφῆς ἡτις τέλος πάντων ἔξαλείρει πολλὰς διαφορὰς, δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν καὶ ἄλλο τι δραστικῶτερον αἴτιον τῆς μεταξὺ τῶν Μαλδίβων καὶ τῶν Ἰνδῶν δμοίσθητος. ‘Οπόταν οἱ Ἀράβες ἥλθον εἰς τὰς Μαλδίβας, ἐπεται νὰ εὔρου εἰς αὐτὰς οἰκογενείας τινὰς Ἰνδικὰς ἀποκαταστάσας ἤδη ἡ καὶ μετὰ ταῦτα ἄνδρες καὶ γυναικες ἐλθόντες ἀπὸ τῆς ἀκτῆς, συνεμίγησαν μετὰ τῶν τέκνων τοῦ προφήτου.

‘Η θεσις τοῦ ἀρχιπελάγους. ἡ ἀρχὴ του καὶ διασχηματισμός του δύνανται νὰ παράσχωσιν ὕστατως ἀντικείμενα σπουδαῖα μελέτης εἰς τὸν φυσιολόγον καὶ τὸν γεωγράφον. Πᾶσαι αὖται αἱ νῆσοι εἰσὶν δλοκλήρως λιθοφυτικαὶ, καὶ ἡ ὑπαρξίς των δφείλεται εἰς μικρά τυγάντα ἐν κοινωνίᾳ εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης δπου κατασκευάζουσι τοὺς ἀναριθμήτους κυττάρους των’ οἱ κύτταροι εὗτοι συγκείμενοι ἐξ ὑλῆς τταγώδους, συσσωρεύονται καὶ ὑψοῦνται, διαιρούμενοι εἰς κλάδους ὡς τὰ θαλάσσια φυτά. ‘Ἐπειτα τὰ διάφορα στελέχη πολλαπλασιάζονται, συνεγοῦνται, συνθλίβογται, καὶ τέλος ἀποτελοῦνται μεγάλην κυψέλην, σῶμα πορώδες, ἀλλὰ στερεὸν. δταν ἡ σίκοδομὴ φθάσῃ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, παύει τοῦ γὰρ ὑψοῦται, καὶ τότε τὸ ἀνώτατον στρῶμα, ὑποκείμενον εἰς τὴν ἐπιβροὴν τοῦ ἀέρος, τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἥλιου, διαλύεται καὶ παρέχει τὰς πρώτας ἀρχὰς, τὴν πρώτην τροφὴν νεογενήτου βλαστήσεως. Ἐν ᾧ τὸ ἔργον τοῦτο ἀπαρτίζεται, τίς εἴνε ἡ τύχη τῶν ζωοφύτων, τῶν ἀδιοράτων ἐκείνων σκωλήκων, τῶν μυστηριώδων ἐκείνων ἀρχιτεκτόνων; ὑψοῦνται ἄρα καθ' ὅσον ἡ κατασκευὴ των μεγεθύνεται, καταλείποντες τὰς κατωτέρας κυψέλας, καὶ κατασκευάζοντες νέας, ἡ ἐκάση στέγη καθίσταται κατοικία νέου σμήνους ἐργατῶν; ἀποτελοῦσιν ἄρα γενεὰς ἐπιτεθειμένας τὴν μίαν ἐπὶ τῆς ἀλλης; ἡ φαντασία ἐνταῦθα ἀδυνατεῖ νὰ μορφώσῃ εἰκασίας πότε λοιπὸν ἔθεσαν τὰ θεμέλια τῶν μεγάλων ἐκείνων οἰκοδομῶν; Πόθεν συγήθοισαν τὸν σωρὸν ἐκείνον τῶν τιτανωδῶν ὑλῶν; πόσους αἰώνας ἐχρειάσθη ἡ τόσον βραδεία των ἐργασία διὰ νὰ ὑψώσῃ ὑπεράνω τῶν ὑδάτων ἐκείνους τοὺς ὑπερόγκους θόλους τοῦ κοραλίου τοὺς περιβεβλημένους σήμερον πλουσίαν βλαστησιν δπου ταλαντεύονται γιγαντιαῖοι κοκκοφοίνικες, δπου αἰωνόβια δένδρα βυθίζουσι τὰς βίζας των; αἱ λιθοφυτικαὶ αὖται νῆσοι, συμπεριλαμβανομένων καὶ τρού Λακεδεմῶν καὶ τοῦ μικροῦ ἀρχιπελάγους τοῦ Χάγου καθιστῶσιν ἀλυσιν τετρακοσίων περίου λευκῶν, ἀπὸ τῆς 13 μοίρας τοῦ βορείου πλάτους μέχρι τῆς 7 τοῦ νοτίου πλάτους, καὶ τὸ μᾶλλον ἀξιοτημείωτον εἴνε δτι ἡ ἀλλοισις αὐτῆ καθ' ὅλην τῆς τὴν ἔκτασιν εἴνε τακτικῶς καθέτος πρὸς τὸν ἰσημερινόν. Διατὰν οἱ ζῷατες ἐκείνοι λιθοὶ ἐγραμμίσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; δποῖος νόμος προσδιώρισεν εἰς αὐτὸν τὴν διεύθυνσιν ταῦτην; Λί ἐρωτήσεις αὖται περιμέγουσιν εἰσέτι τὰς λύσεις τῆς ἐπιστήμης

‘Η πρώτη ἔκθεσις περιηγήσεως εἰς τὰς Μαλδίβας νῆσους ἀναβαίνει εἰς τὸ ἔτος 1508 ὁ Ἀλμέδης τὰς εὗρεν δποῖαι εἰσὶ καὶ σήμερον, καὶ ἡ ἀξία των ἀντὶ νὰ αὐξηθῇ, φαίνεται μᾶλλον δτι ἡλεττώθη. Οἱ Πορτογάλοι, ὡς πρῶτοι ἐκεῖνοι κύριοι τῆς Μαλαβαρικῆς ἀκτῆς ἐδοκίμασαν εἰς μάτην νὰ τὰς κυριεύσωσι διὰ συναντήσεως δὲ τῶν νησιωτῶν εἶχον μορφώση κατάστημα, καὶ εἶχον κτίση καὶ φρούριον, Ἀλλ' ἄμα ὑπενοήθησαν εἰς κενόδοξοι σκοποὶ των, ἀπειδώγθησαν καὶ τὸ φρούριον των κατηδαρίσθη ἔκτοτε αἱ μικραὶ αὖται νῆσοι διετήρησαν τὴν ἀγεξαρτησίαν των ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀλληλοιδιαδέχων ἐπιδρομῶν ἀλλους τινὸς ἔθνους δπερ ἀνέσκαψεν, οὐτως εἰπεῖν, πᾶσας τὰς θαλάσσας εἰς τὴν λήθην ἵσως δφείλουσα τὴν ἀνεξαρτησίαν ταῦτην δι' ὅμως ὁ κυριάρχης των ὑπερηφανεύεται τόσον. ‘Οπόταν ἐφθασα, ἐζήτησα δι' ἐνδικού τῶν αἴξιωματικῶν του νὰ παρέχησιασθῶ εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ἀπεκρίθη δτι δὲν ἔγνωριζε νὰ εἶχον ἐγώ δικαιώματος τοιαύτην χάριν, καὶ δτι ἐκεῖνος, ὡς σουλτάνος τῶν νησιών, δὲν ἐδύνατο νὰ ταπειώσῃ τὴν ἀξίαν του, δεχόμενος ἀπόλου δδοιπόρον ὡς ἐμὲ· εἶπε δὲ πρὸς τούτοις, πρὸς ἔνδειξιν φιλοφρούνης βεβαίως, δτι ἀν ποτὲ δι βασιλεὺς τοῦ τόπου μου ἦρχετο εἰς ἐπίσκεψίν του, θα ἤνοιγε πρὸς ἐκεῖνον τὰς πύλας τῶν ἀνακτόρων του ὁ μέγας σουλτάνος, εἰς τὰ βασιλειά του τῶν Ἑπτα-Πύργων, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὥραιοτέρας πόλεως τοῦ κόσμου δὲν ἔχει πειστοτέραν ἀλαζονίαν τῆς τοῦ μικροῦ ἀγρίου αὐτοῦ ἡγεμόνος τοῦ ἐκτεταμένου ἐπὶ τῆς φάθης του καὶ περικυλουμένου ὑπὸ καλυδῶν καὶ βράχων. ‘Η κυβέρνησις τῶν Μαλδίβων εἶνε οὐ μόνον δεσποτισμὸς ἀπόλυτος, ἀλλὰ καὶ ἐντελῆς θεοκρατία. ‘Ο βασιλεὺς οὗτος εἶνε ἐνταῦθη δι μέρτατος ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ, καὶ δ ἀρχιερεὺς καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ· ἡ θρησκεία εἶνε ὡς ἐνεσταρκωμένη εἰς αὐτὸν, καὶ μόνος νόμος εἶνε ἡ θέλησίς του· δ σουλτάνος ἐξέρχεται σπανίως τῶν ὑποτιθεμένων ἀνακτόρων του δπου διαμένει ἔγκλειστος μετὰ τῶν γυναικῶν του, διερχόμενος τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ καπνίζῃ, νὰ ψάλῃ προσευχὰς, νὰ λαμβάνῃ τὸν φόρον ὃν πληρώνουσιν εἰς αὐτὸν εἰς αὐτούσια προσίντα καὶ ἀσχολούμενως ἐκίνοτε εἰς τὰ πλεῖστα τα λοιπά, ἀφήνων τοὺς ὑπηκόους του νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὰ ἔθιμα, ἀρέσκεται αὐτὸς εἰς τὴν φαθυμίαν του, εὐχαριστεῖται εἰς τὴν ἀποδιδομένην εἰς αὐτὸν λατρείαν, καὶ νομίζει δτι ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα τῆς ἡγεμονικῆς καὶ ιερατικῆς αὐτοῦ θέσεως, καθιστάρενος ἀπρόσιτος καὶ ὑπερήφανος πρὸς πάντων πρὸς τοὺς ξένους· ἔχει παραδίδων τοὺς φύλακας, καὶ δὲν κοινωνεῖ σχέδιον μετὰ τῶν ὑπηκόων του εἰμὴ διὰ μέσου τῶν ὑπουργῶν του οἵτινες συνέρχονται εἰς κατάστημα κείμενος πλησίον τῶν ἀνακτόρων· διὰ νὰ κατασταθῇ καὶ νὰ συντηρηθῇ τοιοῦτος διοργανισμὸς διοικήσεως χρειάζεται λαδὸς ἀμαθῆς, εύκολόπιστος, ὑποτεταγμένος εἰς τὸν δισταύλον, εἰς τὸν προσοργισμὸν καὶ συνειθισμόν εἰς τὴν δισταύλην. Ἀλλὰ χάρις εἰς αὐτὴν τὴν ιδίαν ἀμάθειαν τῶν κατοίκων δ ἀπολυτισμὸς δστις ἐνεργόμενος πρὸς γένος ἀνθρώπων μᾶλλον πεφωτισμένων καὶ μᾶλλον φιλοταράχων θὰ μετεβάλλεται ἐν τάχει εἰς τυραννίαν, εἰς τὰς Μαλδίβας εἶνε εἰσέτι εἰδός πατριαρχικῆς διοικήσεως.

(ἀκολουθεῖ)